

FUNDUSZ

dla

ŚRODOWISKA

Kwartalnik Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Nr 1(1) październik-grudzień 2017

Temat numeru:

Od 28 lat dbamy o ekorozwój Polski

Wydawca

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ul. Konstruktorska 3a
02-673 Warszawa
www.nfosigw.gov.pl
fundusz@nfosigw.gov.pl

Redaktor naczelny

Sławomir Kmieć

Redaktor wydania

Donata Bieniecka-Popardowska

Redaguje

Departament Promocji
i Komunikacji Społecznej

Skład

Paweł Sierny

Adiustacja i korekta

Janina Gwóźdź

Druk

Drukarnia Apostolicum

Fot. na okładce

Krzysztof Kuczek

Zdjęcia

Archiwum NFOŚiGW
Krzysztof Kuczek
Michał Sobota
123rf.com (s. 24, 42)
Fotolia (s. 35)
Ursus (s. 37)

ISSN 2544-4409

© by NFOŚiGW

Dzięki wykorzystaniu ekologicznych papierów **Cocoon Silk** zamiast papierów niemakulaturowych negatywny wpływ na środowisko zmniejszył się:

553 kg mniej odpadów

74 kg mniej gazów cieplarnianych

742 km krótsza podróż samochodem średniej klasy europejskiej

21 555 litrów mniej zużytej wody

1 266 kWh mniej zużytej energii

898 kg mniej zużytego drewna

W numerze:

3 Na wstępie

Aktualności

5 Nabory POIiŚ i NFOŚiGW

Ekoprasówka

7 Co media mówiły o NFOŚiGW?

Ekopravo

9 Z prawnego punktu widzenia

Ekologiczne raporty

11 Analizy, opracowania i raporty branżowe

Temat numeru

12 Od 28 lat dbamy o ekorozwój Polski. Dzień w NFOŚiGW

Ludzie Funduszu

18 *Kazimierz Kujda* Prezes Zarządu

19 *Artur Michalski* Zastępca Prezesa Zarządu

20 *Roman Wójcik* Zastępca Prezesa Zarządu

21 *Dominik Bąk* Zastępca Prezesa Zarządu

22 Największy kapitał – ludzie

Ekorelacje

23 Wielkie inwestycje NFOŚiGW w polską gospodarkę wodną

Przewodnik po NFOŚiGW

24 Współpraca z regionami

26 ABC wniosków o dofinansowanie

28 Ekoleksykon (część I)

30 Nasze programy priorytetowe

32 Narodowy Fundusz jako Instytucja Wdrażająca I i II oś POIiŚ 2014-2020

Ekoprzyszłość

34 Zapowiedzi wydarzeń pod patronatem NFOŚiGW

36 Przedsięwzięcia, które wspiera NFOŚiGW

37 Ekonewsy z kraju i ze świata

Dzień po dniu

38 Kronika działań Funduszu

Z naszej historii

40 Pracownicy o początkach Narodowego Funduszu

Ekociekawostki

42 Gwiazdy dla środowiska

43 NFOŚiGW na POL-ECO-SYSTEM 2017

Dla Środowiska – dla Polski

Fundusz dla Środowiska – tak tytułowaliśmy nasz nowy kwartalnik, którego pierwszy, inauguracyjny numer trzymają Państwo właśnie w rękach. Nazwa czasopisma w pełni oddaje istotę tego, czym od 1989 r. zajmuje się Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Warto tutaj podkreślić, iż jest to wyjątkowa w swoim rodzaju, nawet w skali Europy i świata, instytucja publiczna (państwowa osoba prawna), będąca filarem i liderem systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w Polsce. Z udziałem NFOŚiGW realizowane są rozmaite inwestycje proekologiczne, zwłaszcza te największe, najważniejsze, także najbardziej innowacyjne, często o znaczeniu strategicznym dla kraju. Działania Narodowego Funduszu zgodne są z polityką ekologiczną państwa, w tym ze „Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwo-

ju”, strategią „Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko” czy z założeniami nowej polityki energetycznej Polski do 2050 r.

NFOŚiGW – utworzony podczas transformacji ustrojowej – już od ponad 28 lat poprzez dotacje, pożyczki i inne instrumenty finansowe wspiera ekorozwój Polski. Dysponuje w tym zakresie najlepiej przygotowanymi merytorycznie kadrami, stabilnymi przychodami i zarazem największym potencjałem finansowym, pochodzącym zarówno ze środków własnych, jak i zagranicznych, w tym zwłaszcza unijnych. Wsparcie finansowe udzielone przez NFOŚiGW dla przedsięwzięć proekologicznych w latach 1989-2016 wyniosło ogółem aż 68 mld zł, z czego 41 mld zł stanowiły środki własne, a pozostałą kwotę – środki zagraniczne, głównie z Unii Europejskiej. Łącznie podpisano w tym okresie 30 139 umów.

Jednym z głównych celów NFOŚiGW – jako Instytucji Wdrażającej I i II oś priorytetową unijnego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – jest jak najskuteczniejsze wykorzystywanie środków z UE. W bieżącym okresie programowania 2014-2020 ogłosiliśmy już 33 nabory, w ramach których przyjęliśmy 1341 wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym oraz 110 wniosków w trybie pozakonkursowym. Zawarliśmy 540 umów o dofinansowanie. Wartość projektów, które są lub będą realizowane w oparciu o te umowy to ponad 14,3 mld zł. Zatwierdziliśmy już także 796 wniosków o płatność na kwotę prawie 1,3 mld zł, a w obiegu – zgodnie z przyjętą procedurą – znajduje się dalsze 307 wniosków na kwotę 185 mln zł. W roku 2017 zrealizujemy kolejne dwa nabory do działań i poddziałań POIiŚ 2014-2020. W I osi priorytetowej *Zmniejszenie emisyjności gospodarki* alokacja nowych konkursów wyniesie około miliarda złotych.

Wymowa faktów jest jednoznaczna – NFOŚiGW, dbając o zrównoważony rozwój Polski, konsekwentnie i z sukcesem realizuje cele, do których został

powołany. Problem w tym, że w dzisiejszym świecie, pełnym szumu informacyjnego i wypierania wiadomości ważnych przez błahe, do obiegu publicznego czasem z trudem przedostają się informacje o tych proekologicznych działaniach. Mamy niekiedy wrażenie, że opinia społeczna nie jest w dostateczny sposób informowana o programach, pracach i dokonaniach Narodowego Funduszu, które mają niebagatelny wpływ na stan środowiska naturalnego, a przez to na jakość życia Polaków. Tę swoistą lukę informacyjną chcemy zapełnić, wydając własny kwartalnik. Będziemy w nim prezentować wszystko to, co z myślą o ekorozwoju Polski robi NFOŚiGW. Zamierzamy trafiać z tym przekazem do możliwie szerokiego kręgu odbiorców, do obecnych i przyszłych beneficjentów, samorządów, przedsiębiorstw, urzędów, placówek edukacyjnych i naukowych, instytucji publicznych, organizacji społecznych, mediów oraz wszystkich podmiotów i osób zainteresowanych stanem środowiska w Polsce.

W tym kontekście tytuł „Fundusz dla Środowiska” można rozumieć

w jeszcze jednym, bardziej spersonalizowanym znaczeniu: „dla środowiska”, czyli dla bardzo szerokiego grona ludzi, którzy zawodowo lub społecznie funkcjonują w ekosferze, zajmują się przedsięwzięciami proekologicznymi, na różnych polach i w różnym zakresie współpracują z NFOŚiGW.

Ufamy, że nasz kwartalnik, a ściślej przekaz w nim zawarty, spotka się wśród adresatów z dobrym przyjęciem. Na pewno uczynimy wszystko, aby tak mogło być. Jednak tej pozytywnej idei, zawierającej się w słowach „Fundusz dla Środowiska”, nie udałooby się realizować bez dużego, kompetentnego i zaangażowanego w pracę zespołu. Dlatego na okładce inauguracyjnego wydania naszego czasopisma znalazła się zbiorowa, „rodzinna” fotografia osób zatrudnionych NFOŚiGW. Razem pracujemy dla środowiska, a efekty tych wspólnych działań proekologicznych będziemy systematycznie pokazywać i dokumentować w nowym kwartalniku. Życzę zatem przyjemnej lektury i zapraszam do współpracy w myśl hasła: „Razem za inwestujemy w środowisko”.■

dr inż. Kazimierz Kujda
Prezes Zarządu NFOŚiGW

Nabory POIŚ i NFOŚiGW

Oprac. ANNA URZYCZYN

Unijny Program Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Oś priorytetowa I: *Zmniejszenie emisyjności gospodarki*

NFOŚiGW ogłosił cztery nowe nabory, których budżet łącznie wyniesie 630 mln zł. Składanie wniosków rozpocznie się 30 października i potrwa do 29 grudnia br.

Poddziałanie 1.1.1. Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej

Nabór dla przedsiębiorców, którzy są wytwórcami energii z odnawialnych źródeł. Wsparcie skierowane na budowę nowych lub przebudowę jednostek wytwarzania energii cieplnej wykorzystujących biomasę (powyżej 5 MWth), energię promieniowania słonecznego (powyżej 2 MWth) lub energię geotermalną (powyżej 2 MWth).

Poddziałanie 1.3.2. Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym

Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe mają szansę na głęboką, kompleksową modernizację energetyczną wielorodzinnych budynków mieszkaniowych. Warunkiem przystąpienia do konkursu – dla wnioskodawców ze wskazanych obszarów w Strategiach ZIT miast wojewódzkich, z wyłączeniem miast średnich oraz miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze – jest przygotowanie projektów o minimalnej wartości 1 mln zł.

Działanie 1.5. Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu

O wsparcie mogą ubiegać się np. przedsiębiorcy, jednostki samorządu terytorialnego oraz spółdzielnie mieszkaniowe na przebudowę istniejących systemów ciepłowniczych i sieci chłodu.

Poddziałanie 1.6.2. Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji

Konkurs dedykowany jest tej samej grupie podmiotów, jaka obowiązuje w działaniu 1.5. Trzy rodzaje projektów podlegają dofinansowaniu, m.in. budowa i rozbudowa sieci ciepłowniczych lub sieci chłodu (w tym przyłączy).

Programy krajowe NFOŚiGW

Pomoc dla terenów poszkodowanych podczas sierpniowych nawałnic

Narodowy Fundusz włączył się aktywnie w pomoc regionom poszkodowanym w sierpniowych nawałnicach. W ramach programu priorytetowego *Ochrona przyrody i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej, część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo* na odtworzenie terenów zieleni, parków, ogrodów, małej infrastruktury turystycznej i siedlisk przyrodniczych NFOŚiGW zarezerwował 20 mln zł. O dotacje można ubiegać się do 30 marca 2018 r.

Kolejne 20 mln zł dotacji Narodowy Fundusz zarezerwował na usuwanie rakotwórczego azbestu w gminach poszkodowanych huraganowymi wiatrami. Nabór wniosków w ramach programu priorytetowego *SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych, część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest* trwa do 31 października 2017 r. Wnioski mogą składać wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, ale odbiorcami końcowymi są gminy na obszarach dotkniętych klęską żywiołową.

Geotermia i termomodernizacje

Geologia i górnictwo, część 1) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych – wnioski o dotacje na wykonanie odwiertów badawczych wód geotermalnych są przyjmowane do 30 listopada 2017 r.

Poprawa jakości powietrza, część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie – o dofinansowanie w formie pożyczki na działania poprawiające efektywność wykorzystywania energii w budynkach mogą ubiegać się m.in. szpitale, zakłady opiekuńczo-lecznicze oraz pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, podmioty prowadzące muzea lub domy studenckie, ale także te, które są właścicielem budynku wpisanego do Rejestru zabytków, a ponadto kościoły, kościelne osoby prawne lub związki wyznaniowe. Wnioski można składać do 22 grudnia 2017 r.

Dofinansowanie edukacji ekologicznej

Do 27 grudnia 2017 r. przyjmowane będą wnioski na pomysły dotyczące wydawnictw prasowych, które w całości poświęcone muszą być ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi. Na ten cel zarezerwowano 2 mln zł dotacji i 600 tys. zł pożyczek. Beneficjentami działania mogą być zarejestrowane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej osoby prawne lub jednostki organizacyjne, którym prawo polskie przyznaje osobowość prawną, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a także państwowe lub samorządowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

Nowy pilotażowy program – Gospodarka o obiegu zamkniętym w gminie

Program jest skierowany do pięciu gmin rozlokowanych w całym kraju: Krasnobród (woj. lubelskie), Tuczno (woj. zachodniopomorskie), Wieluń (woj. łódzkie), Łukowica (woj. małopolskie), Sokoły (woj. podlaskie). O dofinansowanie projektu – który musi być ujęty w koncepcji wdrażania gospodarki o obiegu zamkniętym w danej gminie, a następnie w porozumieniu zawartym przez gminy z NFOŚiGW – mogą starać się: jednostki samorządu terytorialnego; zarejestrowane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej osoby prawne; jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną oraz osoby fizyczne. Dotacje i pożyczki będą przyznawane na przedsięwzięcia inwestycyjne i edukacyjne. Do wykorzystania jest 45 mln zł. Nabór wniosków trwa do 15 grudnia 2017 r.

Wsparcie dla przedsiębiorców w zakresie dostosowywania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska, efektywności energetycznej i innowacyjności

E-KUMULATOR – Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu – możliwość wsparcia dla dużych obiektów spalania (w zakresie dostosowania do wymogów BAT), ale również dla średnich źródeł spalania objętych przepisami Dyrektywy MCP (ang. Medium Combustion Plants). Oprócz ograniczania emisji w ramach programu można także finansować projekty prowadzące do zmniejszania zużycia surowców pierwotnych w firmach. Nabór wniosków w trybie ciągłym trwa do 20 grudnia 2017 r. Oferowane wsparcie ma przede wszystkim formę preferencyjnych pożyczek od 1 do 200 mln zł, które dla inwestycji związanych z dostosowaniem do Dyrektywy MCP mogą być częściowo umorzone.

Efektywne systemy ciepłownicze i chłodnicze – wsparcie w formie pożyczek na budowę lub przebudowę jednostek wytwórczych wraz z podłączeniem ich do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej mających na celu doprowadzenie efektywnego systemu ciepłowniczego. Wnioski przyjmowane będą do 20 grudnia 2018 r.

EWE – Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach

Pół miliarda złotych zostało zarezerwowane na dofinansowanie projektów zgodnych z „Obwieszczeniem Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie szczegółowego wykazu przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej”, czyli wdrażających technologie racjonalizacji zużycia energii elektrycznej oraz technologie racjonalizacji zużycia ciepła. Dofinansowanie mogą też otrzymać modernizacje procesów przemysłowych w zakresie efektywności energetycznej bądź wdrażanie systemów zarządzania energią i jej jakością oraz wdrażanie systemów zarządzania sieciami elektroenergetycznymi w obiektach przedsiębiorstw. Przedsięwzięcie objęte dofinansowaniem musi wynikać z rekomendacji audytu energetycznego i dać możliwość uzyskania oszczędności energii nie mniejszej niż 5 procent. Wnioski o pożyczkę przyjmowane są do 22 grudnia 2017 r.

Popularyzacja technologii zweryfikowanych w ramach Systemu Weryfikacji Technologii Środowiskowych ETV – dotacje do 50 procent kosztów dla przedsiębiorców, którzy uzyskali Świadectwo Weryfikacji Technologii Środowiskowych ETV. Nabór trwa do 29 grudnia 2017 r. ■

Co media mówiły o NFOŚiGW?

Oprac. WOJCIECH STAWIANY

Współpraca ze środkami społecznego komunikowania oraz obserwowanie doniesień prasowych, radiowych, telewizyjnych i internetowych to bieżące i standardowe działanie NFOŚiGW. Analizy Instytutu Monitorowania Mediów pokazują, że Fundusz jest odnotowywany co miesiąc w mediach średnio około trzech tysięcy razy.

Poniżej pokazujemy fragmenty przykładowych tematów dotyczących NFOŚiGW, które wielokrotnie pojawiały się w przekazach dziennikarskich w III kwartale 2017 r.

107 milionów na rozwój geotermii w Polsce

**TVP1 – „WIADOMOŚCI”
(27.09.2017)**

NFOŚiGW przeznaczy ponad 107 mln zł na geotermię. Na razie cztery gminy (Szaffary, Łądek-Zdrój, Sochaczew i Sieradz), a w przyszłości kolejne samorządy będą wykorzystywać zasoby geotermalne jako źródło ciepła. Prace przy odwiertach mają ruszyć w najbliższych miesiącach.

Woda – skarb i zagrożenie

**ECOCAFÉ.PL
(25.09.2017)**

Prezes dr inż. Kazimierz Kujda określił, że Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspomaga projekty gospodarki wodno-ściekowej poprzez programy unijne, w ostatnich okresach planowania i programowania jako Instytucja Wdrażająca (IW) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ), oraz poprzez własne programy priorytetowe. Finansowanie

ze środków krajowych to w okresie lat 1989-2016: ok. 4 tys. zawartych umów, udzielone wsparcie na kwotę 12 mld zł – przy łącznej wartości projektów ponad 55 mld zł oraz usuniętym ładunku zanieczyszczeń odpowiadającym ponad 20 mln RLM (równoważnej liczbie mieszkańców). W zakresie finansowania ze środków europejskich (środki przedakcesyjne oraz POIiŚ 2007-2013) wartość projektów wyniosła 9,9 mld euro, przy dofinansowaniu UE 5,4 mld euro i usuniętym ładunku zanieczyszczeń 3,8 mln RLM. W POIiŚ 2014-2020 na

Mamy w Polsce ogromne zasoby geotermalne; to piec centralnego ogrzewania, do którego wystarczy się podłączyć.

*Minister Środowiska
prof. Jan Szyszko; PAP, 26.09.2017*

inwestycje w tym obszarze przewidziano 1,6 mld zł Funduszu Spójności, pozwoli to na wykonanie projektów o wartości 2,5 mld euro.

Wymiana pieców na bardziej ekologiczne

**RADIOMARYJA.PL
(24.09.2017)**

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

planuje wymianę pieców na bardziej ekologiczne. W związku z tym zamierza podpisać umowy z wojewódzkimi funduszami na dotację tego przedsięwzięcia. Umowy mają zostać podpisane jeszcze w październiku.

Powstanie baza wiedzy o zmianach klimatu i adaptacji do ich skutków

**POLSKA AGENCJA PRASOWA
(11.08.2017)**

Instytut Ochrony Środowiska opracuje oraz upowszechni bazę wiedzy o zmianach klimatu i adaptacji do ich skutków – poinformował w piątek NFOŚiGW. Wartość projektu to 20 mln zł, z czego 17 mln zł pokryje Unia Europejska. Jak poinformował Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w piątek została podpisana umowa, dzięki której powstanie taka baza danych. 17 mln zł będzie pochodziło z unijnego Programu

Infrastruktura i Środowisko, którego realizację przewidziano na lata 2017-2021. Jak czytamy w komunikacie NFOŚiGW, efektem projektu Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego (IOŚ-PIB), będzie piętnaście różnego rodzaju opracowań, a zasięg planowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych i informacyjnych obejmie 100 tys. osób.

Miliony na elektromobilność. Autobusy trafią do polskich miast

MONEY.PL
(7.08.2017)

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeznaczył 200 mln zł na dofinansowanie zakupu przez samorzady autobusów elektrycznych. Zakup autobusów elektrycznych oznacza, że z ruchu będą wycofywane stare pojazdy spalinowe, a to przyczyni się do spadku emisji szkodliwych gazów do atmosfery. To dlatego Fundusz uważa, że może się angażować finansowo w tego rodzaju projekty – wyjaśnił rzecznik prasowy NFOŚiGW Sławomir Kmieciak.

Pięć gmin ma pokazać, że gospodarka o obiegu zamkniętym jest realna

PORTALSAMORZADOWY.PL
(11.07.2017)

Gminy mają bardzo ambitne plany. Krasnobród, Łukowica, Sokoły, Tucz-

no i Wieluń biorą udział w pilotażowym programie gospodarki o obiegu zamkniętym, realizowanym wspólnie z Ministerstwem Środowiska i Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

NFOŚiGW da 300 mln zł dofinansowania klastrom energii na instalacje OZE

ONET.PL
(3.07.2017)

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeznaczył 300 mln zł na budowę nowych lub przebudowę jednostek wytwarzania energii z OZE w ramach ogłoszonego naboru unijnego z poddziałania 1.1.1. – podał NFOŚiGW w komunikacie prasowym. Dofinansowanie przewidziano dla koordynatorów lub członków klastra energii.

NFOŚiGW doradza, jak starać się o dofinansowanie

SRODOWISKO.ABC.PL
(6.06.2017)

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizuje projekt doradczy, mający ułatwić dystrybucję pieniędzy z różnych źródeł na wsparcie inwestycji w zakresie poprawy efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. W Kęszycy Leśnej w Lubuskim odbyła się konferencja doradcza poświęcona tej tematyce. Jak poinformował Prezes NFOŚiGW Kazimierz Kujda, w obecnej perspektywie finansowej UE sam NFOŚiGW ma do dyspozycji na takie działania 4,7 mld euro z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. ■

Z prawnego punktu widzenia

DARIUSZ HOŁUB

Poniżej zaprezentowano najważniejsze informacje o ustawach i rozporządzeniach, które niedawno weszły w życie lub zostały opublikowane, a mają wpływ na działalność Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Od dnia 2 września 2017 r. obowiązuje większość przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1475).

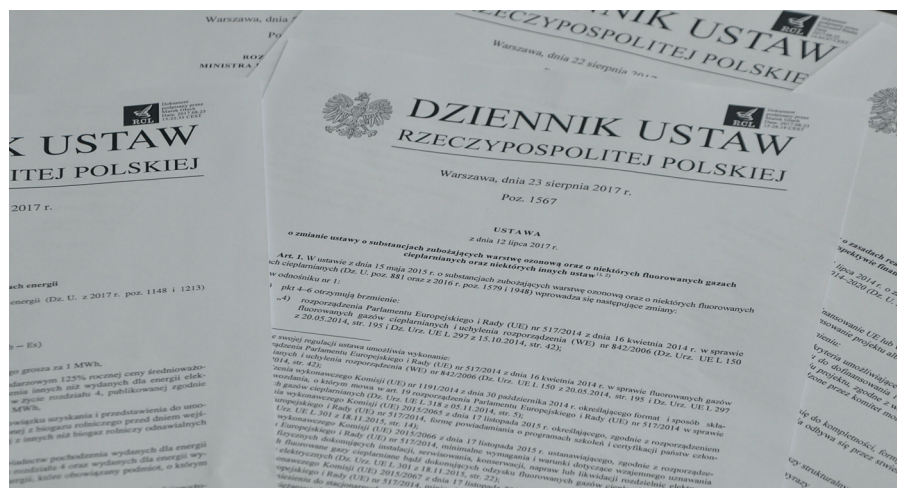
Ustawa ma na celu zwiększenie efektywności wykorzystania środków europejskich oraz wprowadza usprawnienia i uproszczenia dla beneficjentów.

Z punktu widzenia Narodowego Funduszu jako Instytucji Wdrażającej POIiŚ 2014-2020 istotne znaczenie mają uregulowania: (1) wprowadzające definicje „kryteriów wyboru projektów” i „warunków formalnych”, (2) eliminujące wytyczne programowe, (3) zmierzające do powołania rzeczników funduszy europejskich, (4) uzupełniające przepisy dotyczące kontroli, (5) wprowadzające pomoc zwrotną jako kolejną formę wsparcia inwestycji w ramach polityki spójności, (6) modyfikujące zasady przeprowadzania konkursów oraz oceny projektów, a także procedurę odwoławczą, (7) redefiniujące rolę, kompetencje i wymagania wobec ekspertów uczestniczących w procesach oceny i wyboru projektów do dofinansowania oraz realizacji umów o dofinansowanie.

Dnia 23 września 2017 r. weszła w życie większość przepisów ustawy z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1567).

Ustawa ma na celu dostosowanie prawa krajowego do zmienionych przepisów prawa Unii Europejskiej

Ponadto nowelizacja dostosowuje do zmienionych wymagań Centralny Rejestr Operatorów oraz Bazę Danych Sprawozdań, tj. bazy danych prowadzone przez wyspecjalizowaną jednostkę (Instytut Chemii Przemysłowej), w których gromadzone są informacje dotyczące fluorowanych gazów cieplarnianych i substancji zubożających warstwę ozonową. W związku z koniecznością dostosowania tych baz zwiększono o kwotę 77 000 zł limit wydatków NFOŚiGW na 2017 r. na finansowanie realizacji zadań wyspecjalizowanej jednostki.

w zakresie fluorowanych gazów cieplarnianych. W szczególności wprowadza zmiany w zakresie obowiązków nakładanych na operatorów urządzeń zawierających F-gazy (operatorów urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych oraz urządzeń będących systemami przeciwpożarowymi i rozdzielnicami elektrycznymi), przedsiębiorców i personel wykonujący określone czynności w odniesieniu do tych gazów.

Dnia 25 września 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. poz. 1593).

Celem ustawy jest uelastyczenie rynku zielonych certyfikatów poprzez zmianę sposobu określania wysokości jednostkowej opłaty zastępczej (wysokość tej opłaty będzie powiązana z rynkowymi cenami certyfikatów). W dłuższej perspektywie ma to do-

prowadzić do zmniejszenia nadpodaży certyfikatów na rynku.

Z ww. ustawą ściśle wiąże się rozporządzenie Ministra Energii z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019 (Dz. U. poz. 1559), które weszło w życie z dniem 30 sierpnia 2017 r.

Zakłada ono stopniowe zwiększenie w latach 2018 i 2019 tzw. obowiązkowi OZE związanego z koniecznością przedstawienia do umorzenia zielonych certyfikatów lub uiszczenia na rachunek NFOŚiGW opłaty zastępczej.

Od 1 października 2017 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe (Dz. U. poz. 1690).

To realizacja jednego z działań ujętych w Programie Czyste Powietrze, przyjętym przez Radę Ministrów w kwietniu 2017 r., mającym na celu przeciwdziałanie zjawisku niskiej emisji.

Rozporządzenie wprowadza zastrzeżone wymagania dla kotłów o mocy nie większej niż 500 kW, instalowanych przede wszystkim w gospodarstwach domowych oraz małych firmach (wprowadza wymagania właściwe dla kotłów klasy 5 z zakazem stosowania rusztu awaryjnego). Kotły niespełniające tych wymagań, wyprodukowane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, będzie można wprowadzać do obrotu i do użytkowania do dnia 30 czerwca 2018 r.

Dnia 1 stycznia 2018 r. wejdzie w życie większość przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. poz. 1566).

Ustawa ma na celu m.in.:

1) pełną realizację zlewniowej polityki gospodarowania wodami (zastąpienie dotychczasowych rozproszonych organów właściwych w sprawach gospodarki wodnej jednym podmiotem – Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie, który ma realizować politykę zlewniową na każdym poziomie zlewni, regionu wodnego oraz dorzecza; Wody Polskie mają finansować większość zadań z zakresu gospodarki wodnej, w tym zadania państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej, państwowej służby hydrogeologicznej oraz państwowej służby do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących);

2) wprowadzenie nowego systemu opłat za usługi wodne i opłat podwyższonych, uwzględniającego zasadę zwrotu kosztów za usługi wodne (pełną transpozycję art. 9 Ramowej Dyrektywy Wodnej warunkującą korzystanie ze środków pochodzących z programów operacyjnych Unii Europejskiej na lata 2014-2020);

3) wprowadzenie na terenie Polski jednego programu działań dla zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego;

4) uporządkowanie kwestii wykonywania praw właścicielskich w stosunku

do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa (Wody Polskie mają wykonywać te prawa w stosunku do śródlądowych wód płynących oraz wód podziemnych, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej – w stosunku do wód morza terytorialnego oraz morskich wód wewnętrznych, minister właściwy do spraw żeglugi śródlądowej – w stosunku do śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym).

Narodowy Fundusz ma otrzymywać część przychodów z opłat za usługi wodne i opłat podwyższonych (90 procent wpływów z opłat za wprowadzanie ścieków). W związku z tym

w dalszym ciągu będzie obowiązany finansować przedsięwzięcia związane z ochroną wód (w tym z zakresu gospodarki wodno-ściekowej) oraz przeznaczać środki na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidowanie ich skutków dla środowiska, w tym na minimalizowanie skutków suszy. Ponadto, od 1 stycznia 2018 r. zupełnie nowym zadaniem NFOŚiGW ma być wspieranie przedsięwzięć zmniejszających zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. ■

Analizy, opracowania i raporty branżowe

Oprac. WOJCIECH STAWIANY

■ Polska energetyka 2050. 4 scenariusze **Analiza Forum Energii (IX 2017), www.forum-energii.eu**

Jakie będą skutki utrzymania polskiej energetyki przy węglu, wprowadzenia atomu lub postawienia na źródła odnawialne? Forum Energii przeanalizowało ekonomiczne, społeczne, środowiskowe skutki realizacji czterech różnych scenariuszy zmian. Każdy z nich zakłada oparcie sektora o inne źródła wytwórcze: od dominacji elektrowni węglowych, poprzez scenariusze zdywersyfikowane z udziałem m.in. energetyki jądrowej, kończąc na dominacji źródeł odnawialnych. Forum porównywało wpływ każdego scenariusza na bezpieczeństwo energetyczne kraju i ekonomię.

■ Megatrendy od akceptacji do działań **Raport WiseEuropa (IX 2017), www.wise-europa.pl**

Polska powinna współtworzyć polityki europejskie już we wczesnej fazie ich kształtowania. Pierwszym krokiem ku temu jest dostrzeżenie i zaakceptowanie głównych megatrendów kształtujących obraz współczesnego świata: przemian demograficznych, postępu technologicznego oraz wyzwań zasobowo-klimatycznych.

■ Efektywność wykorzystania energii w latach 2005-2015

Publikacja Głównego Urzędu Statystycznego (VI 2017), www.stat.gov.pl

Globalne i sektorowe wskaźniki efektywności energetycznej (70), ich

analiza, wyjaśnienia metodologiczne, definicje pojęć oraz dobre narzędzie dla oceny trendów w obszarze efektywności energetycznej w skali makro, jak i w poszczególnych obszarach gospodarki umożliwiają dokonywanie ocen skutków działań i programów w zakresie efektywności energetycznej.

■ Signals 2017 – Shaping the future of energy in Europe: Clean, smart and renewable

Raport Europejskiej Agencji Środowiska (VIII 2017), www.eea.europa.eu

Tegoroczny raport koncentruje się wokół zagadnień dotyczących energii. Nasza jakość życia zależy m.in. od rzetelnego zaopatrzenia w energię po przystępnej cenie. Nadal palimy paliwa kopalne, aby uzyskać większość energii, którą używamy. Ma to wpływ na nas. Uwalnia zanieczyszczenia do atmosfery i szkodzi naszemu zdrowiu. Uwalnia także gazy cieplarniane i przyczynia się do zmian klimatycznych.

■ Koncepcja funkcjonowania klastrów energii w Polsce

Opracowanie (VI 2017), na zlecenie Ministra Energii, www.me.gov.pl

Niespotykana dotychczas w warunkach polskich – propozycja koncepcji uporządkowania zagadnienia klastrów energii. Nie stanowi transpozycji rozwiązań zagranicznych, stąd też wszelkie wydane w opracowaniu rekomendacje w zakresie kompleksowego usystematyzowania zagadnienia klastrów obarczone są ryzykiem błędu, wciąż pozostając zarazem koncepcjami otwartymi.

■ Gospodarka o obiegu zamkniętym. Jak wyzwolić potencjał z planowanych zmian?

Studium Deloitte Sustainability Consulting Central Europe (V 2016), www2.deloitte.com/pl

Gospodarka o obiegu zamkniętym reprezentuje strategię rozwoju, która umożliwia wzrost gospodarczy przy jednoczesnej optymalizacji zużycia zasobów, głęboko przekształca schematy łańcuchów produkcji i konsumpcji oraz projektuje na nowo systemy przemysłowe. Strategia ta przewiduje przejście od modelu linearnego opartego na schemacie produkcja – zużycie – wyrzucenie do modelu pętli, w którym odpady, jeśli powstają, stają się surowcem. W tym rozwiązaniu dzięki odpowiedniemu zarządzaniu łańcuchem dostaw, eliminuje się pojęcie końca życia produktu.

■ Przewodnik dla wnioskodawców pilotażowego programu Weryfikacji Technologii Środowiskowych (ETV) Unii Europejskiej

Publikację opracowano i wydano (XII 2012) w ramach projektu 7.PR UE Advance ETV, www.mos.gov.pl

Przewodnik wskazuje potencjalnym wnioskodawcom, a w szczególności małym i średnim przedsiębiorstwom, jak sprawnie przejść przez proces weryfikacji technologii środowiskowych w ramach programu pilotażowego EU ETV. Opisano całą procedurę oraz rolę i obowiązki wnioskodawcy na poszczególnych jej etapach. Opisy wzbogacono o praktyczne przykłady i zalecenia umożliwiające wnioskodawcom lepsze zrozumienie wymogów weryfikacyjnych. ■

Od 28 lat dbamy o ekorozwój Polski. Dzień w NFOŚiGW

DONATA BIENIECKA-POPARDOWSKA

Blisko 600 osób w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej swoją codzienną pracą przyczynia się do zrównoważonego rozwoju Polski. W sferze finansowania ekologii wspiera m.in. samorządy, przedsiębiorców, szkoły wyższe i organizacje pozarządowe. A oto jak wygląda życie instytucji dysponującej jednym z największych w kraju budżetów przeznaczanych na ten cel.

W siedzibie Funduszu, pod koniec września, ok. 5.30 jest jeszcze ciemno. Jedną z pierwszych osób, która pojawia się na korytarzu przy ul. Konstruktorskiej w Warszawie jest Teresa Majewska, zastępca dyrektora departamentu analiz finansowych. Aż trudno uwierzyć, że jest radosna jak skowronek o tej niehumanitarnej porze. Mówi, że wtedy ma największą jasność umysłu i dlatego tak wcześnie zaczyna swój zawodowy dzień. Poza tym

mieszka prawie 90 km od stolicy, więc pod względem komunikacyjnym łatwiej jej przyjechać o tej godzinie.

Przed 7.00 do Funduszu dociera Prezes Kazimierz Kujda, którego w recepcji wita Leszek Piotrowski, pracownik ochrony, znający wszystkie zakamarki funduszowe, bo pracuje w tym miejscu od 23 lat. Prezes, pod krawatem i z teczką w ręku, zmierza do gabinetu w środkowym budynku (w sumie jest ich trzy) na pierwszym piętrze.

NFOŚiGW to publiczna instytucja finansowa, działająca od 1989 r., najpierw jako fundusz celowy, a od 2010 r. jako państwowa osoba prawna. Jego głównym celem jest finansowanie największych lub ponadregionalnych przedsięwzięć służących ochronie środowiska i gospodarki wodnej poprzez sprawne i efektywne wykorzystanie środków własnych i zagranicznych (przede wszystkim z Unii Europejskiej).

Siedziba NFOŚiGW na Służewcu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a

Wywiad z Prezesem Kazimierzem Kujdą w czasie wyjazdu studyjnego dla dziennikarzy pod hasłem *Woda – skarb i zagrożenie*

Tam zazwyczaj czekają już z plikiem dokumentów: Izabella Samko i Ewa Bujak, które z przymrużeniem oka mówią, że zaczynają pracę o świcie i kończą o zachodzie słońca. Nie dziwi ten żart, jeśli policzyć, ile komórek podlega Prezesowi, który zarządza lwią częścią pracy NFOŚiGW. Wśród podległych mu 7 departamentów, 2 wydziałów i 3 zespołów pracują osoby, które zajmują się m.in. planowaniem i sprawozdawczością, audytem i kontrolą wewnętrzną, księgowością i rozliczeniami, a także projektami z zakresu ochrony wód.

Tymczasem do Funduszu schodzą się kolejni pracownicy. Sławomir Kmiciek, rzecznik prasowy podąża z gazetami pod pachą, odbierając jednocześnie telefon z Polskiego Radia. Jesień pełną parą. Dziennikarz chce wiedzieć, jakie kwoty przeznacza NFOŚiGW na walkę ze smogiem. Rzecznik od razu umawia wywiad z Arturem Michalskim, Zastępcą Pre-

zesa, który odpowiada za tę gałąź działalności Funduszu, nadzorując pracę departamentów: energii i innowacji oraz środków zagranicznych. To właśnie tematy związane z ochroną powietrza budzą najczęściej emocji i dyskusji, stąd media często dopytują o efekty tej sfery funduszowej aktywności.

Równoległe na Konstruktorskiej pojawiają się pozostali Wiceprezesi. Roman Wójcik jest jedynym przedstawicielem świata naukowego w tym gronie, wykładając na Wydziale Leśnym w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Pod swoimi funduszowymi skrzydłami ma departamenty odpowiadające za przedsięwzięcia w zakresie gospodarowania wodami, ochrony ziemi, przyrody i edukacji ekologicznej oraz zespół ekspertów i prac naukowo-badawczych. Z kolei Dominik Bąk, choć stosunkowo niedawno dołączył do zarządowego gremium (czerwiec 2017), to jednak NFOŚiGW poznał dobrze, bo to tutaj rozpoczął w 2007 r.

Od czasu ustanowienia nowego Zarządu (XII 2015) kadra kierownicza wypowiadała się w środkach masowego przekazu już ponad 100 razy na temat działalności NFOŚiGW. To wynik m.in. kilkunastu konferencji prasowych, 2 ogólnopolskich wyjazdów studyjnych dla mediów, blisko 200 rozestanych informacji prasowych oraz 350 przygotowanych odpowiedzi na zadane przez dziennikarzy pytania.

karierę zawodową. Mówi, że ciągle znajduje nowe wyzwania w obszarach, którymi zarządza. A są to sprawy z departamentów: analiz finansowych, kontroli i rozliczeń, kontroli przedsięwzięć, rozwoju systemów informatycznych, wsparcia oraz zespołu nadzoru kapitałowego.

wego biurka. Tak jak Krzysztof Kuczek z promocji, człowiek do zadań specjalnych, który dba o zawartość strony www Funduszu. Dzisiaj, zresztą nie po raz pierwszy, wystąpi w roli fotografa. Będzie dokumentował podpisywanie przez beneficjentów umów o unijne dofinansowanie ekologicznych pro-

wielkopolskim oraz 32 mln zł na nowy system zagospodarowania wód opadowych, z których skorzysta 118 tys. osób w Katowicach.

Jolanta Skwarska z wydziału administracyjnego otworzyła i przygotowała już salę nr 101, gdzie finalizowane będą umowy w tej sprawie. Wtajemniczeni wiedzą, że chodzi o pomieszczenie z gobelinem. Trzydzięciowa makata *Nasza Matka Ziemia* została utkana w ciągu 3,5 miesiąca przez Katarzynę Bałę. Artystyczne ujęcie tematu przypomina malowidło, przedstawiające zielono-czerwone logo Funduszu z jego centralnym punktem – drzewem. Gobelin zajmuje ok. 10 m² i wisi na funduszowej ścianie od 2001 r.

Po wydobywającym się, przez uchylone drzwi sali, aromacie parzonej przed chwilą kawy, można spodziewać się, że niebawem pojawią się beneficjenci. Do tego czasu wszystko musi być związane na ostatni

guzik. Koordynatorzy wspomnianych umów – Agata Lewandowska i Katarzyna Maryniak z departamentu ochrony ziemi oraz Robert Markiewicz z departamentu gospodarowania wodami – przyniosą wypracowane wcześniej umowy i będą odbierać gości z trzeciego budynku, bo to właśnie wejście 3a jest zarezerwowane dla wszystkich osób przychodzących do Funduszu z zewnątrz.

Niektórzy wnioskodawcy czują się w Enfosiu jak u siebie w domu. Systematycznie starają się o dofinansowanie kolejnych lokalnych przedsięwzięć. Bywają więc wielokrotnie na negocjacjach i funduszkowych szkoleniach (tylko w 2016 r. NFOŚiGW przeszkolił prawie 2 tys. osób). Wielu z nich zna też doskonale – przynajmniej z widzenia – Zofię Jan-

Wywiad z Wiceprezesem Arturem Michalskim po konferencji prasowej w czasie wyjazdu studyjnego dla dziennikarzy do Geotermii Podhalańskiej

Na rowerowym parkingu pod Enfosiem, jak zwyczajowo mówi się o tej instytucji, robi się tłoczno. Przyjeżdża Izabela Dobrowolska, pracująca w sekretariacie jednego z Wiceprezesów NFOŚiGW, Jakub Budek, radca prawny i jeszcze Iwona Zając (rzecznik etyki w NFOŚiGW) oraz Krzysztof Witkowski – oboje z departamentu gospodarowania wodami. Wśród zatrudnionych jest znacznie więcej miłośników dwóch kółek. Zdarza się, że brakuje miejsca na przypięcie rowerów i motorów. Czasami cykliści mają chwilę na krótką rozmowę choćby o porannej mżawce. Innym razem każdy spieszy się do funduszo-

projektów. Fundusz przekaże: ponad 59 mln zł na odtworzenie biologicznej aktywności stawu Kalina na Śląsku,

Kluczowe wnioski Zarządu NFOŚiGW muszą uzyskać akceptację Rady Nadzorczej, która liczy 12 członków. Przewodniczy jej prof. Roman Niżnikowski. W 2016 r. rada spotkała się 14 razy i podjęła 92 uchwały. Jedną z nich dotyczyła wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020.

10 mln zł na wybudowanie 13 nowych Punktów Selekttywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w województwie

kowską, która troszczy się tutaj o zieleń. Najczęściej można ją spotkać na 90-metrowym korytarzu, łączącym budynki Funduszu, podczas podlewania i pielęgnowania kwiatów, których łącznie jest kilkaset, o czym zapewnia ich opiekunka. Mówi, że sadzenie i pielęgnowanie roślin odpręża i koją nawet najbardziej skolatanie nerwy. Traktuje kwiaty jak dzieci – uśmiecha się do nich, rozmawia z nimi, wie, które wymagają większej uwagi, a którym wystarczy tylko odrobina wody i nawozu. W efekcie wszystkie rosną jak szalone, ciesząc oko tych, którzy lubią je mieć wokół siebie.

Dochodzi godzina 7.30. To czas roboczego spotkania Zarządu, na którym Prezes i trzech jego Zastępców omawiają sprawy pilne. Pozostałe, wymagające sformalizowania, czekają np. w formie uchwał na wtorkowe posiedzenia Zarządu, których w minionym roku było 164. Wówczas przyjęto 867 uchwał, w tym 203 dotyczyły dotacyjnego finansowania, 82 formy pożyczkowej, z kolei 72 nakazywały przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym, a 10 miało charakter dopłat, 2 inne zaś swoim zakresem obejmowały mieszaną formę dofinansowania (dotację i pożyczkę).

Kluczowe wnioski Zarządu Narodowego Funduszu muszą uzyskać akceptację Rady Nadzorczej, która liczy 12 członków. Przewodniczy jej prof. Roman Niżnikowski. W 2016 r. rada spotkała się 14 razy i podjęła 92 uchwały. Jedną z nich dotyczyła wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020.

Centrum dowodzenia wprawia w ruch funduszową maszynę. Enfoś

tetni życiem jak dobrze nakręcony szwajcarski zegarek. Zapadają decyzje, zaczyna się praca koncepcyjna, plano-

Historia NFOŚiGW to opowieść o systematycznym i konsekwentnym rozwoju. Z małej instytucji, zatrudniającej kilka osób, wyrosła prężna organizacja, która podbiła krajowy rynek, stając się lokomotywą ekologicznego rozwoju Polski.

wanie, przygotowywanie dokumentacji programowych, ogłaszanie konkursów i naborów, weryfikacja wniosków, analizowanie branżowych paneli dys-

15 lipca 1989 r. przy czym powołano go kilka miesięcy wcześniej (27 kwietnia) na podstawie nowelizacji Ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska z 1980 r. Siedzibą Funduszu było najpierw Ministerstwo Środowiska przy ul. Wawelskiej w Warszawie, skąd przeprowadzka do obecnego lokum odbyła się w 1995 r. Pierwszym Prezesem instytucji został Lesław Puczniewski, który do dzisiejszego dnia odwiedza swoich dawnych współpracowników. Od tego czasu Fundusz miał kilkunastu Prezesów. Kazimierz Kujda sprawuje tę funkcję już po raz trzeci.

Rozmowa dziennikarzy z Wiceprezesem Romanem Wójcikiem przy okazji konferencji prasowej na Polu Mokotowskim w Warszawie

kusyjnych, organizowanie spotkań, szkoleń i konferencji prasowych, liczenie, kontrolowanie, archiwizowanie i raportowanie...

Fundusz wczoraj, dziś i jutro

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej to prawie trzydziestolatek. Taki jubileusz będzie obchodził za niecałe 2 lata. Początek jego działalności przypada na

Zaledwie 33 umowy o dofinansowanie zawarto w 1989 r., najwięcej w ochronie wód (dla kontrastu: w 2016 r. było ich 1797). Z dokumentów wynika także, że kolejny rok przyniósł do kasy NFOŚiGW 11,6 mln zł, a ich głównym źródłem były opłaty i kary środowiskowe. Wówczas wydatki na ochronę środowiska wynosiły 9,2 mln zł. Mimo skromnych początków bilans NFOŚiGW

po 28 latach jest imponujący. Dotychczas zawarto ponad 30 tys. umów – głównie o dotacje i preferencyjne pożyczki. Łącznie 68 mld zł Fundusz przeznaczył na prośrodowiskowe przedsięwzięcia (41 z własnego budżetu i 27 z zagranicznych źródeł).

Historia Enfosia to opowieść o systematycznym i konsekwentnym rozwoju. Z małej instytucji, zatrudniającej kilka osób, wyrosła prężna organizacja, która podbiła krajowy rynek, stając się lokomotywą ekologicznego rozwoju Polski.

Dzisiejszą skalę działalności Narodowego Funduszu obrazują liczne programy krajowe (jest ich blisko 50) i zagraniczne, do których zalicza się m.in. kilkanaście działań i poddziałań w ramach I (energetycznej) i II (środowiskowej) osi Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ 2014-2020), dla którego Fundusz jest Instytucją Wdrażającą. Choć one najbardziej zajmują specjalistów z Konstruktorskiej, to nie zamykają listy instrumentów finansowych, obsługiwanych przez Fundusz. Należy jeszcze wspomnieć o poprzedniej unijnej perspektywie POIiŚ 2007-2013, ogólnopolskim systemie wsparcia doradczego dla sektora publicznego i mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE, programie LIFE, Norweskim Mechanizmie Finansowym i Mechanizmie Finansowym Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Krajowym Systemie Zielonych Inwestycji.

Aktywność instytucji na przestrzeni lat jest wymierna i niepodważalna. Świadczą o tym przykładowe efekty działalności. Do końca 2016 r. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, dzięki wsparciu NFOŚiGW, zbudowano lub zmodernizowano ponad 1,5 tys. oczyszczalni ścieków i przeszło 140 tys. km kanalizacji. W ob-

Wywiad z Wiceprezesem Dominikiem Bąkiem na stoisku NFOŚiGW podczas konferencji *Żywność darem dla życia i zdrowia – w świetle zagrożeń od GMO*

szarze zagospodarowania odpadów powstało 7 spalarni o wydajności 1,1 mln ton/rok, a zwiększenie masy odpadów poddanych odzyskowi (w tym recyklingowi) wyniosło 5,2 mln ton/rok. W sferze ochrony powietrza i klimatu Fundusz dofinansował już blisko 4 tys. projektów, których rezultatem jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery (dwutlenku siarki o 195 tys. ton/rok, pyłów o 17 tys. ton/rok i dwutlenku węgla o 13,9 mln ton/rok) oraz zwiększenie efektywności energetycznej (oszczędność energii na poziomie 1,8 TWh/rok) m.in. przez termomodernizację ok. 2,5 tys. budynków użyteczności publicznej.

Nie każdy wie, że Oczyszczalnia Ścieków „Czajka” w Warszawie (w tym uruchomienie układu przesyłowego ścieków pod dnem Wisły) – jedna z najnowocześniejszych w Polsce, czy Geotermia Podhalańska – największy polski producent ciepła, wykorzystujący energię z wód geotermalnych, na rozwój otrzymały pomoc finansową z NFOŚiGW. Fundusz wspierał też rewaloryzację warszawskich Łazienek Królewskich,

zabezpieczenie górniczych wyrobisk w Kopalni Soli „Wieliczka” w Krakowie, czy też powstawanie parku rekreacji Zoom Natury nad zalewem w Janowie Lubelskim.

Fundusz nie jest samotną wyspą. Działa pod nadzorem ministra właściwego do spraw ochrony środowiska. Tworzy trzon polskiego systemu finansowania ochrony środowiska wraz z niezależnymi wojewódzkimi funduszami. W swoim otoczeniu ma jeszcze Bank Ochrony Środowiska, który od ponad 20 lat pokazuje, jak dzięki ekologii wydawać mniej i zarabiać więcej.

Wyzwania, z jakimi przychodzi się zmierzyć NFOŚiGW, piętrzą się z dnia na dzień: od konieczności archiwizowania coraz większej liczby dokumentów, które zajmują już 1518 m.b., poprzez wieloetapową ocenę wniosków, których wpływa do Funduszu zdecydowanie więcej niż w pierwszych latach funkcjonowania (obecnie jest to ok. 2 tys. rocznie), aż po wysiłki związane z opracowaniem rozwiązań dotyczących pokonywania barier we wdrażaniu środków unijnych w Polsce.

Tutaj pracują ludzie tacy jak ty

Narodowy Fundusz w skali kraju imponuje liczbą dofinansowanych projektów i kwotą wydatkowanych środków na ekologię. Ale nie byłoby tego, gdyby nie ludzie, którzy w NFOŚiGW często mozolną pracą nad dokumentami przyczyniają się do osiągnięcia zarówno mniejszych celów, jak i kamieni milowych w środowiskowych inwestycjach na terenie całej Polski.

Zespół Funduszu liczy 599 pracowników (dane z września 2017). Największą grupę stanowią osoby w wieku między 30. a 50. rokiem życia. Ok. 70 procent zatrudnionych ma minimum 7-letni staż pracy w NFOŚiGW, a orientacyjnie 20 procent wszystkich spędziło w Funduszu 15 lub więcej zawodowych lat. Magdalena Świerczyńska-Chobot kierująca działem HR zastrzega, że zatrudnieni zostają najlepsi, z wysokimi kompetencjami i zaangażowaniem. Pracownicy NFOŚiGW z wyższym wykształceniem – zgodnie z danymi na koniec 2016 r. – to 92 procent. Ale instytucja daje także szansę młodym, ambitnym studentom w programie bezpłatnych praktyk, który może otworzyć drzwi do kariery w Funduszu.

NFOŚiGW, nie licząc Zarządu, ma 31 jednostek organizacyjnych: 10 ekologicznych, tzw. realizacyjnych (największe z nich to: departament energii i innowacji zarządzany przez Urszulę Zajac; departament ochrony wód pod dyrekcją Ewy Kamińskiej oraz departament środków zagranicz-

nych kierowany przez Annę Jakubowską), 17 komórek wspomagających, w tym główny – departament wsparcia, którego dyrektorem jest Małgorzata Misiak oraz 4 działy finansowe, ekonomiczne i planistyczne, z których najliczniejszym jest departament księgowości i rozliczeń pod opieką głównego księgowego Janusza Topolskiego. Wszyscy razem zajmują 207 pomieszczeń biurowych na blisko 10 tys. m².

Enfos działa jak żywy organizm, w którym każda komórka ma swoją ważną rolę do odegrania. Po 8-godzinnym dniu pracy musi odpocząć. Między 15.00 a 16.00 powoli pustoszeje. Gasną światła w większości pokoi. Pracownicy biegną do swoich prywatnych spraw. Przestaje dzwonić telefon infolinii NFOŚiGW, który codziennie – czasami kilkadziesiąt razy (rocznie ponad 7 tys.) – odbiera Anna Urzyczyn z promocji. Teraz przygotowuje się na spotkanie z córkami, które czekają na nią, aż wyjdzie z pracy. Ostatnią kropkę w sprawozdaniu pokontrolnym stawia Michał Kolasiński (rocznie cały departament, w którym pracuje, przeprowadza blisko 400 kontroli różnorodnych projektów, wspartych przez Fundusz, od tak zwanych „miękkich” z zakresu edukacji ekologicznej po bardzo duże inwestycje w przemyśle i energetyce). Za kilka minut wyruszy w motocyklową przejażdżkę w stronę Piaseczna. W departamencie rozwoju systemów informatycznych kończy pracę Cyprian Karol, który przed chwilą rozwiązał problem techniczny związany z wewnętrznym obiegiem doku-

Nowi pracownicy Funduszu biorą udział w procesie adaptacji, polegającym m.in. na przydzieleniu im opiekuna, który pomaga efektywnie włączyć się w istniejącą strukturę organizacyjną. NFOŚiGW jako pracodawca dba o pracowników, np. przez udogodnienia dotyczące rodzicielstwa i rodziny (elastyczne formy zatrudnienia i telepraca) czy przez stwarzanie szerokich możliwości szkoleniowych. Priorytetem w tej dziedzinie jest doskonalenie eksperckiej wiedzy zawodowej oraz umiejętności związanych z wdrażaniem, obsługą i zarządzaniem środkami zagranicznymi. W tym roku oferta szkoleń dotyczy m.in. zagadnień związanych z adaptacją do zmian klimatu, efektywności energetycznej, audytu energetycznego, innowacyjnych/nowoczesnych technologii oraz ocen oddziaływania na środowisko. W 2016 r. przeszkolono 90 procent zatrudnionych osób.

Na co dzień zajmuje się planowaniem i sprawozdawczością. Mówi, że dzień bez cyferek nie istnieje. Jako kapitan funduszonej drużyny piłki nożnej obmyśla już strategię na mecz, który rozegra wieczorem z kolegami z reprezentacji. Grzegorz Tobolczyk z departamentu energii i innowacji sprawdził przed wyłączeniem komputera, na jakim etapie jest program z zakresu efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych, a teraz spieszy się na bieżnię. Czeką na niego dystans 10 km. W przyszłości chciałby pobiec w półmaratonie. Natomiast Edyta Özkan, kierująca biurem zarządu i rady nadzorczej, zapisuje poprawki do projektu planu pracy zarządu na najbliższy tydzień. Potem musi jeszcze zdążyć na wywiadówkę do szkoły, w której uczą się jej dzieci. A jutro rano znowu wszyscy wrócą, żeby pracować na rzecz ekologicznej przyszłości naszego kraju. ■

Trzyzęściowa makata *Nasza Matka Ziemia* w siedzibie NFOŚiGW (sala 101)

Kazimierz Kujda

Prezes Zarządu

Poprzednio już dwukrotnie pracował w Zarządzie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym cztery lata na stanowisku Prezesa Zarządu. Po raz trzeci pełni funkcję Prezesa Zarządu NFOŚiGW od 18 grudnia 2015 r.

Jest doktorem nauk technicznych, inżynierem elektrykiem, ekonomistą, specjalistą w dziedzinie zarządzania. Od października 2015 r. zasiada w Narodowej Radzie Rozwoju przy Prezydencie RP. Ma wieloletnie doświadczenie menedżerskie, zwłaszcza w sferze ekologii.

Kazimierz Kujda ukończył wyższe studia magisterskie na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej oraz studia magisterskie na Wydziale Ekonomiki Produkcji Szkoły Głównej Planowania i Statystyki (obecnie Szkoła Główna Handlowa) w Warszawie.

W 1986 r. obronił pracę doktorską na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej, a w 1996 r. uzyskał z wyróżnieniem dyplom MBA w Centrum Kształcenia Menedżerów przy Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego.

Bliskie związki z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej rozpoczął w 1998 r. Pełnił w NFOŚiGW najpierw funkcję Zastępcy Prezesa Zarządu (1998-2000), a następnie Prezesa Zarządu (2000-2002) oraz eksperta (2002-2004). Ponownie Prezesem Zarządu NFOŚiGW był w latach 2006-2008, wcześniej zaś Zastępcą Prezesa (2005-2006). Dodatkowo doświadczenie

w dziedzinie ekologii oraz w związanych z nią kwestiach finansowych, budżetowych i inwestycyjnych nabył w latach 1998-2001 i 2006 jako członek Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A.

Jest menedżerem wyspecjalizowanym w zarządzaniu strategicznym oraz długoterminowym planowaniu (finansowym i marketingowym), z bogatym doświadczeniem zwłaszcza we wdrażaniu projektów proekologicznych i wykorzystywaniu funduszy z Unii Europejskiej. Jego wcześniejsze kierownicze działania w sferze ochrony środowiska dotyczyły w szczególności procedur przetargowych, negocjowania i podpisywania kontraktów, nadzoru prawnego i finansowego nad inwestycjami.

W latach 2008-2015 był Prezesem Zarządu spółki Srebrna, którą kierował także w latach 1995-1998. Jako specjalista od zarządzania pełnił również funkcję Rektora Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Warszawie (2004-2005) oraz Rektora Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego w Łomży (2004-2007). Wchodził ponadto w skład Zarządu Fundacji Prasowej Solidarności oraz Zarządu spółki Słowo Niezależne.

W początkach kariery zawodowej pracował jako kierownik wydziału oraz główny specjalista w Polskich Sieciach Elektroenergetycznych, a we Wspólnocie Energetyki i Węgla Brunatnego był głównym specjalistą odpowiedzialnym za planowanie strategiczne.

Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej bezpośrednio nadzoruje pracę: Departamentu Planowania i Sprawozdawczości, Departamentu Organizacyjnego, Departamentu Ochrony Wód, Departamentu Audytu i Kontroli Wewnętrznej, Departamentu Księgowości i Rozliczeń – Główny Księgowy, Departamentu Promocji i Komunikacji Społecznej, Departamentu ds. Programu LIFE i Projektu Doradztwa Energetycznego, Wydziału Prawnego, Wydziału – Biuro Zarządu i Rady Nadzorczej oraz Zespołu Zarządzania Personalem, Zespołu Legislacji i Zespołu Doradców.

Jest żonaty (Małgorzata), ma troje dzieci i czworo wnucząt. Wykazuje wiele zainteresowań, ale zarazem przyznaje, że z racji obowiązków zawodowych brak mu często czasu na ich realizację. Wolne chwile najchętniej spędza z rodziną. Najstarszego wnuka uczy grać w szachy, chodzi też z nim na basen, a w wakacje zwiedzają razem jaskinie, które chłopca wręcz fascynują. Lubi turystykę górską, jazdę na nartach, nordic walking oraz spacerować z psem, zwłaszcza poranne. Chętnie grywa w brydża, tocząc wtedy dyskusje o Polsce i świecie. Z wielką atencją traktuje książki, które uznaje też za najlepszą i najszlachetniejszą formę okolicznościowego prezentu. Sam z zainteresowaniem czytuje literaturę poświęconą historii Polski, polityce, religii oraz kulturze i tożsamości narodowej. ■

Artur Michalski

Zastępca Prezesa Zarządu

Już w latach 2006-2008 był Zastępcą Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a wcześniej pełnił funkcję Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej NFOŚiGW. Był również Przewodniczącym Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, a także szefem gabinetu politycznego Ministra Środowiska. Na stanowisko Zastępcy Prezesa Zarządu NFOŚiGW ponownie został powołany 18 grudnia 2015 r.

Artur Michalski jest absolwentem Wydziału Elektrycznego Politechniki Częstochowskiej, na której uzyskał tytuł magistra inżyniera (1999). Ukończył specjalistyczne studia podyplomowe, m.in. Międzyuczelniane Podyplomowe Studium Oceny i Wyceny Zasobów Przyrodniczych SGGW i SGH, Podyplomowe Studium Kompensacji Przyrodnicze Natura 2000 (SGGW), a także Studium Relacje Międzynarodowe i Dyplomacja oraz Podyplomowe Studium Polityka Ochrony Środowiska – Ekologia i zarządzanie.

W ostatnich latach pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu Wodociągów Miejskich w Radomiu, a następnie Prezesa Zarządu Zakładu Wodociągów

i Kanalizacji w Sochaczewie. W latach 2003-2005 pracował również w Biurze Ochrony Środowiska Urzędu m.st. Warszawy na stanowisku naczelnika Wydziału Funduszy Ekologicznych, a potem w Instytucie „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka”, gdzie był kierownikiem Działu Nadzoru Technicznego.

W latach 2000-2001 pracował w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów na stanowisku doradcy Sekretarza Stanu, Pełnomocnika Rządu ds. Konwencji Klimatycznej ONZ.

Od kilkunastu lat uczestniczy w badaniach naukowych prowadzonych przez Pracownię Oceny i Wyceny Zasobów Przyrodniczych (SGGW). Szczególnie interesuje się tematyką akumulacji węgla przez środowisko leśne i glebowe (w tym zakresie robi doktorat), jak również pochłanianiem węgla i wykorzystaniem zasobów przyrodniczych dla rozwoju gospodarczego terenów niezurbanizowanych oraz wykorzystaniem Konwencji Klimatycznej ONZ i instrumentów polityki klimatycznej dla rozwoju Polski. Jest autorem lub współautorem kilkunastu publikacji naukowych. Ukończył liczne kursy i szkolenia, m.in. z zakresu zarządzania projektami oraz wdrażania funduszy unijnych.

Obecnie, jako Zastępca Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, nadzoruje pracę Departamentu Środków Zagranicznych i Departamentu Energii i Innowacji oraz Wydziału Budownictwa Energooszczędnego.

„Od zawsze” interesowała go technika i majsterkowanie, a zwłaszcza elektronika. Z tego powodu zdecydował się na naukę w technikum elektronicznym i w tamtym czasie częściej w rękę miał lutownicę niż długopis.

Lubi jazdę na nartach, ale ubolewa, że ma na nią zbyt mało czasu. Z przyjemnością słucha muzyki klasycznej, choć nie tylko tej. Uczęszczał nawet do szkoły muzycznej i ogniska muzycznego, gdzie uczył się gry na pianinie, gitarze oraz fagocie. Śpiewał również w chórze. W wolnym czasie chętnie odwiedza teatr i operę.

Pasjonuje go rolnictwo, w szczególności ekologiczne. Lubi spędzać czas na wsi, gdzie w rodzinnym gospodarstwie rolnym hodowane są owce.

Od czasu studiów udziela się społecznie – kiedyś w Niezależnym Zrzeszeniu Studentów (NZS), a obecnie w organizacjach ekologicznych, m.in. w Stowarzyszeniu na Rzecz Równoważonego Rozwoju Polski. ■

Roman Wójcik

Zastępca Prezesa Zarządu

Jest w Zarządzie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przedstawicielem środowiska akademickiego. Funkcję objął 8 lutego 2016 r. Wcześniej przez wiele lat był pracownikiem Katedry Urządzania Lasu, Geomatyki i Ekonomiki Leśnictwa Wydziału Leśnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Nadal prowadzi zajęcia ze studentami oraz realizuje badania naukowe z zakresu urządzania lasu, monitoringu stanu lasu, czynnej ochrony przyrody i inne. Tą problematyką naukową zajmuje się konsekwentnie od początku swojej ścieżki edukacyjno-zawodowej. Najpierw ukończył studia magisterskie z zakresu leśnictwa na Wydziale Leśnym warszawskiej SGGW. W 1998 r. na tym samym wydziale obronił pracę doktorską, a w 2013 r. rozprawę habilitacyjną z zakresu leśnictwa.

W pracy na uczelni Roman Wójcik realizował i kierował licznymi projektami z zakresu leśnictwa, ochrony środowiska i ochrony przyrody. Na uwa-

gę zasługuje szczególnie koordynacja szkoleń dla rolników w zakresie projektu *Pielęgnowanie i ochrona upraw leśnych* dla działania *Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie* objętego *Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013* realizowanego wspólnie z Krajową Radą Izb Rolniczych w latach 2013-2014.

Prowadził działalność gospodarczą, wykonując wiele różnorodnych projektów np. planów urządzania lasu, tworzenie i aktualizacja map numerycznych, opracowanie programów ochrony przyrody dla nadleśnictw, planów ochrony rezerwatów, planów zagospodarowania lasów miejskich, opracowań dotyczących siedlisk przyrodniczych Natura 2000, opracowań hydrologicznych oraz dotyczących zieleni miejskiej i wielu innych.

Doświadczenie administracyjne zdobył, pracując w 1998 roku w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w Wydziale Nadzoru Urzędzeniowego oraz w okresie 2010-2011 w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Wy-

dziale Obszarów Siedlisk Chronionych i Krajobrazu w Departamencie Ochrony Przyrody. W GDOŚ kierował trzema sekretariatami konwencji międzynarodowych: berneńskiej, ramsarskiej i krajobrazowej oraz sekretariatem porozumienia o ochronie wodniczki.

Obecnie jako Zastępca Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nadzoruje pracę Departamentu Ochrony Ziemi, Departamentu Gospodarowania Wodami, Departamentu Ochrony Przyrody i Edukacji Ekologicznej oraz Zespołu Ekspertyz i Prac Naukowo-Badawczych.

Ma żonę Katarzynę, czworo dzieci i jednego wnuka. Bardzo lubi spacerować po lesie, w tym grzybobranie i polowania. Uprawia wędkarstwo morskie oraz sporty wodne: kajakerstwo i windsurfing. Pasjonuje go fotografia przyrodnicza, szczególnie robienie zdjęć roślinom, grzybom i siedliskom. Z upodobaniem czytuje książki przyrodnicze, historyczne oraz z gatunku science fiction. ■

Dominik Bąk

Zastępca Prezesa Zarządu

To najmłodszy wiekiem i stażem członek Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Pełni funkcję od 26 czerwca 2017 r.

Z wykształcenia jest ekonomistą, absolwentem Wydziału Ekonomiczno-Rolniczego (2002-2007) oraz Wydziału Zastosowań Informatyki i Matematyki (na kierunku Informatyka i ekonometria) Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (2003-2008). Ukończył także Podyplomowe Studia Ochrony Środowiska na Uniwersytecie Warszawskim (2010) oraz Podyplomowe Studia Rachunkowości i Finansów Przedsiębiorstwa w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie (2012).

Posiadając kierunkowe wykształcenie, Dominik Bąk zdobywał doświadczenie zawodowe w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, gdzie rozpoczął pracę po studiach – w 2007 r. Przez dziesięć lat był zatrudniony w Departamencie Planowania i Sprawozdawczości, pełniąc od 2013 r. funkcje kierownicze, ostatnio jako zastępca dyrektora departamentu.

Przed objęciem funkcji Zastępcy Prezesa Zarządu odpowiadał przede

wszystkim za sporządzanie projektów rocznych planów finansowych, planów działalności, rocznych sprawozdań z działalności NFOŚiGW i monitorowanie realizacji planów. Był zaangażowany w planowanie, monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie dofinansowania przedsięwzięć środowiskowych – zarówno ze środków krajowych, jak i funduszy zagranicznych. Odpowiadał także za obsługę i rozwój narzędzi rachunkowości zarządczej i controllingu w Narodowym Funduszu.

Obecnie, jako Zastępca Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, nadzoruje pracę Departamentu Analiz Finansowych, Zespołu Nadzoru Kapitałowego, m.in. nad Bankiem Ochrony Środowiska S.A., Departamentu Kontroli Rozliczeń, Departamentu Kontroli Przedsięwzięć, Departamentu Rozwoju Systemów Informatycznych oraz Departamentu Wsparcia.

Jest żonaty, ma troje dzieci. Bardzo lubi spędzać wolny czas z rodziną – najbardziej na wsi albo na spacerach w lesie lub przejażdżkach rowerowych. Lubi również turystykę motocyklową, zwłaszcza wycieczki krajoznawcze po Polsce. Chętnie sięga po książkę historyczną. ■

Największy kapitał – ludzie

SŁAWOMIR KMIECIK

Przestawione powyżej biogramy członków Zarządu NFOŚiGW to początek cyklu, w którym będziemy prezentować sylwetki pracowników Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wychodzimy bowiem z oczywistego założenia, że ludzie są największą wartością każdej instytucji, także naszej. Budynki, pokoje, meble, sprzęty, komputery – to wszystko można nabyć i wymienić w dowolnej chwili. Pracowników – wartościowych, wykształconych, kompetentnych, doświadczonych, ambitnych, kreatywnych, zaangażowanych – nie da się w ten sposób pozyskać czy przysposobić. A tacy właśnie, jak to wyżej wspomniano, są ludzie pracujący w Narodowym Funduszu. Różni oczywiście, z różnymi postawami i możliwościami, z bagażem rozmaitych dokonań i cech, ale stanowiący jako całość duży i zwarty zespół z ogromnym potencjałem. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej bez nich byłby tylko sztyldem.

Tymczasem jest to osiągnięta imponująca wyniki instytucja finansowa, trudniąca się skomplikowaną materią, jaką jest ekorozwój Polski. Trzeba w tej pracy, sprowadzającej się do wybierania i wspierania finansowego najlep-

szych dla kraju rozwiązań i przedsięwzięć proekologicznych, wykazywać się ogromną wiedzą. Trzeba umiejętnie ważyć racje ekonomiczne i ekologiczne, brać pod uwagę względy finansowe i społeczne, myśleć w kategoriach doraźnych, ale i perspektywicznych, oceniać szanse, ale i ryzyka, znać uwarunkowania techniczne, technologicz-

wać z instytucjami publicznymi i prywatnymi, znać praktykę funkcjonowania samorządu i biznesu, inwestować, ale zarazem edukować... A wszystko to w odniesieniu do powietrza, klimatu, ziemi, wody, przyrody, ekosystemu, a nade wszystko z myślą o ludziach i jakości ich życia.

Do takiej pracy potrzeba naprawdę fachowców najwyższej klasy z różnych dziedzin i branż. Dlatego w NFOŚiGW pracują świetni inżynierowie, menadżerowie, ekonomiści, ekolodzy, przyrodnicy, prawnicy, finansiści, bankowcy, technicy, informatycy, lingwiści, także znawcy problematyki z zakresu administracji, psychologii, socjologii oraz cała plejada innych specjalistów. Obecnie pracuje w Narodowym Funduszu 599 osób, ale biorąc pod uwagę kolejne obowiązki i wyzwania stojące przed naszą instytucją, będzie ich wkrótce więcej. Ten zespół to ogromna organizacja, z pozoru anonimowa machina urzędniczo-finansowa, która jednak

składa się z pojedynczych ludzi – z ich wiedzą, doświadczeniami, osiągnięciami, także wrażliwością, zainteresowaniami i oczywiście życiem prywatnym. Będziemy w cyklu *Ludzie Funduszu* przedstawiać ich sylwetki. Naprawdę warto... ■

Pracownicy Funduszu na dziedzińcu siedziby NFOŚiGW

ne, ale również środowiskowe i przyrodnicze, poruszać się w ramach teorii, ale jeszcze bardziej praktyki, stosować inżynierię techniczną, ale również środowiskową i finansową, uwzględniać wymogi prawne i ekologiczne, konteksty wewnętrzne i międzynarodowe, krajowe i unijne. Należy współpraco-

Wielkie inwestycje NFOŚiGW w polską gospodarkę wodną

DONATA BIENIECKA-POPARDOWSKA

NFOŚiGW zorganizował w tym roku drugie wyjazdowe spotkanie dla dziennikarzy (pierwsze odbyło się w marcu i dotyczyło geotermii), którego tematem była woda pojmowana zarówno jako skarb, jak i zagrożenie. Pokazaliśmy mediom cały obieg wody: od jej ujęcia i uzdatniania, poprzez użytkowanie komunalne, aż po oczyszczanie i odprowadzanie bez zanieczyszczeń z powrotem do środowiska.

Przez trzy dni (18-20 września 2017 r.) uczestnicy *study tour* przejechali w sumie ok. 1,5 tys. km, żeby odwiedzić 6 naszych beneficjentów, którzy zaprezentowali kilkanaście projektów, zrealizowanych dzięki wsparciu Narodowego Funduszu. Były to wielomilionowe przedsięwzięcia w obszarze ochrony wód na terenie Mazowsza, Górnego i Dolnego Śląska. Przedstawiliśmy także przykłady skutecznych sposobów gospodarowania wodami w ramach zabezpieczeń przeciwpowodziowych oraz systemów monitorowania wód i ratownictwa wodnego.

Przewodni temat wyjazdu był również dobrą okazją do tego, żeby porozmawiać o nowym Prawie wodnym, które zacznie obowiązywać od 1 stycznia 2018 r. W tej sprawie 19 września br. odbyła się konferencja prasowa Zarządu NFOŚiGW ze specjalnym udziałem Wiceministra, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska Mariusza Gajdy oraz Przewodniczącego Rady Nadzorczej NFOŚiGW prof. Romana Niżnikowskiego.

Efektom wyjazdu studyjnego, w którym uczestniczyło 20 przedstawicieli środków masowego przekazu, było ponad 90 doniesień medialnych skupiają-

cych się na 3 przeważających wątkach. Siłą rzeczy dziennikarze najliczniej odnieśli się do faktów zaprezentowanych na konferencji ze szczególnym naciskiem na informację o powstającym Państwowym Gospodarstwie Wodnym, o czym napisał m.in. Portal Samorządowy (*Wody Polskie: Oto zadania, kompetencje, źródła finansowania nowego podmiotu*).

Media omówiły także inwestycje NFOŚiGW w obszarze gospodarki wodnej. Przykładami takich publikacji były artykuły: *Stare Babice: podwarszawska gmina z modelową gospodarką wodno-ściekową* (polskieradio.pl), *Oczyszczalnia ścieków ciągle modernizowane. Do 2021 r. ponad tysiąc inwestycji* (portalsamorzadowy.pl), *Śląsk i Opolszczyzna łatwiej ochronią się przed powodzią. Budowa polderu w Raciborzu na półmetku* (polskieradio.pl). Ponadto w regionalnych oddziałach TVP, wyemitowano w programie *Echa dnia* wywiad z Wiceprezesem Romanem Wójcikiem m.in. na temat działań przeciwpowodziowych współfinansowanych przez NFOŚiGW.

Media wykorzystały okazję wyjazdu do dyskusji na inne ważne zagadnienia dotyczące NFOŚiGW. Jednym z nich

była kwestia wymiany starych pieców na bardziej ekologiczne w polskich gospodarstwach domowych. Wypowiedział się na ten temat Prezes Kazimierz Kujda, zauważając, że Fundusz planuje taką pomoc poprzez współpracę z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Prowadzone są w tej sprawie negocjacje. Odnotowaliśmy ponad 30 materiałów dziennikarskich na ten temat.

Kolejny *study tour* zaplanowany został jeszcze w tym roku. Będzie dotyczył działalności NFOŚiGW w zakresie szeroko rozumianej ochrony powietrza i walki ze smogiem. ■

Kolejnymi punktami programu *study tour* były następujące inwestycje: specjalistyczna łódź RIB oraz monitoring wizyjny wód Jeziora Zegrzyńskiego (LWOPR), Oczyszczalnia Ścieków „Czajka” w Warszawie (MPWiK w Warszawie), oczyszczalnia ścieków w Starych Babicach i Stacja Uzdatniania Wody w Borzęcinie Małym (GPK „Eko-Babice”), zbiornik Racibórz Dolny, wieś Nieboczowy i Kanał Gliwicki (RZGW w Gliwicach), Stacja Uzdatniania Wody w Gliwicach-Łabędach (PWIK w Gliwicach), zbiornik wodny Nysa i ochrona przeciwpowodziowa Lewina Brzeskiego na Nysie Kłodzkiej (RZGW we Wrocławiu).

Współpraca z regionami

GRZEGORZ WITKOWSKI

Zmiana ustawy Prawo ochrony środowiska, wspólna strategia działania na lata 2017-2020, a także programy wsparcia dedykowane regionom – to najważniejsze inicjatywy podjęte w ostatnim czasie w celu ujednolicenia zasad współpracy między Narodowym Funduszem a szesnastoma wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW).

Pierwszym krokiem do poprawy współdziałania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy były poprawki wniesione do ustawy Prawo ochrony środowiska, która obowiązuje od 24 maja 2017 r. Dotyczyły one zmiany w zakresie powoływania organów wojewódzkich funduszy, a ich celem było usprawnienie pracy tych organów oraz zmniejszenie kosztów funkcjonowania WFOŚiGW. Zmiany polegają na uproszczeniu i przyspieszeniu procedur powoływania rad nadzorczych i zarządów oraz zmniejszeniu liczby członków tych organów.

Następnie, mając na uwadze sprawniejsze wykorzystanie zasobów zarówno NFOŚiGW, jak i WFOŚiGW, przedstawiciele tych instytucji opracowali

Jednym z priorytetów współpracy między NFOŚiGW a WFOŚiGW jest doprowadzenie do racjonalnego i przejrzystego wykorzystania środków finansowych w celu zaspokojenia najważniejszych potrzeb i oczekiwań wynikających z uwarunkowań poszczególnych regionów Polski.

w 2016 r. wspólną strategię działania, która w latach 2017-2020 przewiduje zarówno zwiększenie wykorzystania

dostępnych środków własnych funduszy, jak i efektywność ich wykorzystania. Fundusze będą dążyć do optymalizacji zasad współpracy finansowej i merytorycznej. Będą budować spójny system finansowania ochrony środowiska poprzez określenie obszaru współpracy i wzajemnego oddziaływania, który wykracza poza ich odrębne strategie. Dotyczy to przede wszystkim współdziałania dla uzyskania synergii

działania z zachowaniem niezależności organizacyjnej poprzez m.in. wdrażanie rozwiązań eliminujących nieuzasadnione wsparcie, ale również zapewniających jego elastyczną dostępność tam, gdzie jest to oczekiwane. Innym równie ważnym zadaniem będzie skrócenie drogi i czasu obsługi beneficjentów programów, a także zadbanie o poprawę komuni-

kacji wewnętrznej i zewnętrznej między funduszami a wnioskodawcami.

Jednym z priorytetów współpracy między NFOŚiGW a WFOŚiGW jest doprowadzenie do racjonalnego i przejrzystego wykorzystania środków finansowych w celu zaspokojenia najważniejszych potrzeb i oczekiwań wynikających z uwarunkowań poszczególnych regionów Polski.

Program REGION

Co więcej, NFOŚiGW wychodząc naprzeciw zgłaszanemu we wrześniu ubiegłego roku zapotrzebowaniu wojewódzkich funduszy na środki pożyczkowe, przygotował odpowiedni instrument finansowy i rozpoczął nabór wniosków w trybie ciągłym w ramach

Prace przy usuwaniu eternitu zawierającego azbest

Podpisanie pierwszej umowy między NFOŚiGW a WFOŚiGW w Białymstoku w ramach programu REGION

programu priorytetowego *SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych*. Część 2) *REGION* w 2017 r. Beneficjentami programu są wojewódzkie fundusze, które indywidualnie określają beneficjentów końcowych. Dofinansowanie w ramach programu jest udzielane na wszystkie typy przedsięwzięć ujętych w planach działalności WFOŚiGW, w formie preferencyjnej, niskooprocentowanej pożyczki. Oprocentowanie zostało oparte o WIBOR 3M na poziomie WIBOR 3M plus 15 punktów bazowych nie mniej niż 2 procent. Pożyczki są udzielane na okres nie dłuższy niż siedem lat z okresem karencji do sześciu miesięcy. Warunki dofinansowania beneficjentom końcowym określają poszczególne WFOŚiGW, przy czym oprocentowanie tych pożyczek nie może mieć charakteru konkurencyjnego dla pożyczek NFOŚiGW udzielanych w tym samym obszarze.

Planowana łączna alokacja środków na 2017 r. wynosi do 200 mln zł, w tym dla: funduszu podstawowego – 50 mln zł, zobowiązania wieloletniego „OZE i efektywność energetyczna” – 116 mln zł, zobowiązania wieloletniego „Gospodarowanie odpadami” – 34 mln zł.

Biorąc pod uwagę, że warunki udzielania dofinansowania beneficjentom końcowym określają poszczególne wo-

jewódzkie fundusze, uwzględniając przy tym uwarunkowania regionalne, w NFOŚiGW panuje przekonanie, że zarezerwowane środki przyczynią się zarówno do realizacji istotnych przedsięwzięć o charakterze lokalnym, które nie mogą zostać sfinansowane w ramach programów z aktualnej oferty NFOŚiGW, jak i pełnego wykorzystania dostępnych dla Polski środków europejskich, co jest jednym z priorytetów wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy.

Wsparcie dla regionów po nawałnicach

W ramach współpracy i wspólnego działania z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenach dotkniętych sierpniowymi nawałnicami, NFOŚiGW podjął decyzję o zmodyfikowaniu dotychczasowego programu azbestowego tak, żeby środki NFOŚiGW trafiły do miejsc tragedii. W związku z tym zmianie uległ program priorytetowy *SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych*. Część 1) *Usuwanie wyrobów zawierających azbest*. Wcześniej zakładał on między innymi pomoc na obszarach dotkniętych klęską ży-

wiołową, lecz taki zapis uniemożliwiał kierowanie pomocy na tereny, gdzie nie ogłoszono takiego stanu. Program został więc rozszerzony również o obszary dotknięte zdarzeniami noszącymi znamiona klęski żywiołowej, które wskaże właściwy wojewoda. Po zmianie programu, poszkodowani w nawałnicach – poprzez wojewódzkie fundusze – mogą ubiegać się o dotacje do 100 procent kosztów kwalifikowanych. Jest na to czas jeszcze do 31 października 2017 r., a zarezerwowany budżet na ten cel opiewa na kwotę 20 mln zł. Dofinansowaniem będą objęte przedsięwzięcia w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest. Szczegółowe informacje o tym naborze można znaleźć na stronie głównej Narodowego Funduszu w zakładce „Nabór wniosków”.

To drugi program NFOŚiGW, który ma pomóc poszkodowanym w nawałnicach. Kolejne 20 mln zł czeka także na odtworzenie terenów zieleni, parków, ogrodów, małej infrastruktury turystycznej i siedlisk przyrodniczych, które ucierpiały z powodu huraganowych wiatrów. O dotacje w tym zakresie można się starać do 30 marca 2018 r., a informacje o naborze w ramach programu priorytetowego *Ochrona przyrody i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej*. Część 1) *Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo* można znaleźć na stronie: www.nfosigw.gov.pl. ■

Dary dla poszkodowanych zebrane w NFOŚiGW

ABC wniosków o dofinansowanie

Potencjalny beneficjent NFOŚiGW, na przykład gmina, ma świetny pomysł na ekologiczną, lokalną inwestycję. Dowiedział się, że można ją sfinansować ze środków Narodowego Funduszu lub z POliŚ. Ma już w ręku opis i plan finansowy projektu. Pozostało przygotowanie wniosku o dofinansowanie. O tym, jak go wypełnić i złożyć, żeby nie polec na pierwszym etapie, radzi Dorota Sypień, specjalistka z Zespołu ds. Oceny Formalnej Wniosków w NFOŚiGW.

Składanie wniosku

- Wszelkie wymogi, dotyczące składania wniosków w NFOŚiGW, znajdują się w konkretnych ogłoszeniach o naborze. Trzeba uważnie przeczytać informacje na temat: terminu składania wniosków, rodzaju wnioskodawcy, formy dofinansowania oraz obowiązującej dokumentacji konkursowej.
- Listę i zakres wymaganych załączników do wniosku znajdziemy zazwyczaj w załączniku numer 1 do regulaminu danego naboru. Załączniki oznaczone sformułowaniem „jeśli dotyczy” należy obowiązkowo dostarczyć tylko w sytuacji, gdy dotyczą danego wniosku.
- Wnioski należy składać na obowiązujących formularzach, właściwych dla danego naboru w ramach programu priorytetowego.
- Formularz wniosku wraz z instrukcją jego wypełniania dostępny jest w Generatorze Wniosków o Dofinansowanie (GWD), czyli na stronie: <http://gwd.nfosigw.gov.pl>.
- Jeżeli wniosek składany jest przy użyciu podpisu elektronicznego, wtedy jest wysyłany tylko w wersji elektronicznej przez GWD za pomocą Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej (ePUAP).
- Wnioskodawca, który nie ma możliwości zastosowania podpisu elektronicznego, oprócz przesłania wersji elektronicznej, składa dodatkowo wygenerowany przy użyciu GWD – wydruk wniosku (zawierający na pierwszej stronie kod kreskowy) wraz z załącznikami.
- Wniosek składa się w terminach wskazanych w ogłoszeniu o naborze. Decyduje data wysłania przez GWD na skrzynkę podawczą NFOŚiGW (w przypadku wersji z elektronicznym podpisem) lub data wpływu do kancelarii NFOŚiGW (gdy wniosek jest dodatkowo wysyłany w wersji papierowej). Radzimy nie czekać na ostatni dzień ogłoszonego terminu. Złożenie wniosku po terminie oznacza jego odrzucenie.

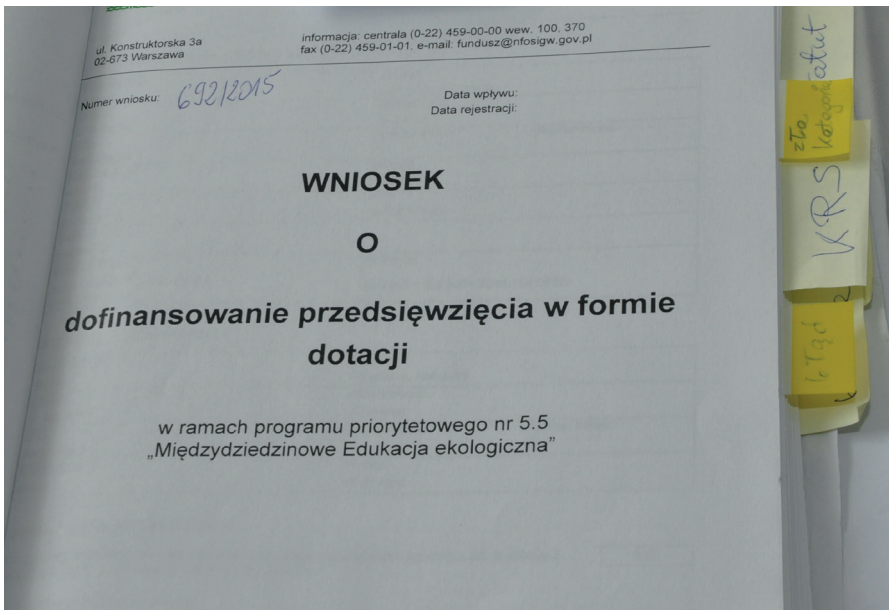

ZAŁĄCZNIKI MERYTORYCZNE

Na przykład zaplanowano do realizacji przedsięwzięcia działania: konferencje i seminaria, więc wówczas należy dołączyć program konferencji/seminarium.

ZAŁĄCZNIKI FORMALNE, FINANSOWE ITP.

Na przykład opinia biegłego rewidenta i raport z badania sprawozdania finansowego za ostatnie 3 lata poprzedzające rok złożenia wniosku, o ile sprawozdanie podlega badaniu biegłego, bo w innym przypadku wnioskodawca nie składa takiego raportu.

dej następnej – suma kontrolna (kilkanaście cyfr wygenerowanych przez system).

- Aktualizacja jest przeprowadzana w GWD na dotychczasowym formularzu wniosku, w związku z czym zawiera wszystkie dane z poprzedniej wersji. Tylko załączniki nie są automatycznie przenoszone, więc jeśli nie wymagają zmiany, to trzeba je zaciągnąć, zaznaczając opcję „Użyj poprzedniej wersji”. A jeśli trzeba dołączyć nowy dokument, to robimy to tak jak przy pierwszej wersji wniosku.

Wypełnianie i aktualizacja wniosku

- Wnioskodawca wypełnia formularz zgodnie z instrukcją.
- Do jednej pozycji na liście załączników można podłączyć tylko jeden plik. Jeśli wnioskodawca ma więcej plików, to musi je skompresować i dołączyć w formie jednego załącznika w danej pozycji.
- Po wypełnieniu formularza (lub w trakcie jego wypełniania), należy

przeprowadzić jego walidację (kontrolę) w celu weryfikacji poprawności wprowadzonych danych.

- Następnie wnioskodawca może zatwierdzić wniosek i przekazać go do NFOŚiGW (klikając w ikonę „Wyślij do NFOŚiGW”) w formie elektronicznej. Wówczas wniosek – po wydrukowaniu – nie ma już napisu „Wydruk roboczy”, za to na jego pierwszej stronie pojawia się kod kreskowy, a na każ-

- Po wprowadzeniu aktualizacji możliwe jest ponowne zatwierdzenie i przekazanie wniosku do NFOŚiGW – identycznie jak w przypadku nowego wniosku.

Procedura składania i wypełniania wniosku o dofinansowanie od strony formalnej wcale nie jest łatwa, dlatego wszelkie pytania i wątpliwości można kierować do koordynatora programu wskazanego w ogłoszeniu o naborze. ■

NAJCZĘŚCIEJ POPEŁNIANE BŁĘDY

- Brak wszystkich wymaganych załączników.
- Wnioskodawca nie mieści się w katalogu beneficjentów.
- Kopie wymaganych dokumentów nie mają potwierdzenia: za zgodność z oryginałem.
- Niezgodna z warunkami konkursu wnioskowana intensywność dofinansowania.
- Brak wypełnienia wszystkich wymaganych pól formularza wniosku.
- Brak zaznaczenia odpowiedzi przy treściach oświadczeń we wniosku.
- Nieprawidłowo wypełniona tabela dotycząca źródeł finansowania (na przykład wniosek złożony na formularzu o dotację w tabeli jest wypełniony jako pożyczka).
- Uchybienia w podpisach: brak podpisu, wniosek podpisany przez osobę nieupoważnioną, nie ma

dokumentu wskazującego osobę uprawnioną do reprezentowania wnioskodawcy lub też złożono podpis w ePUAP przez osobę bez upoważnienia do reprezentowania wnioskodawcy.

- Wniosek w wersji papierowej jest z nadrukiem „Wydruk roboczy” (nie użyto ikony „wyślij do NFOŚiGW”).
- W przypadku uzupełniania wniosku na etapie oceny formalnej, brak przeprowadzonej aktualizacji wniosku w GWD, czyli wnioskodawca nie utworzył aktualizacji wniosku w GWD i nie wysłał go do NFOŚiGW. Wysłał jedynie same załączniki bez zaktualizowanego formularza wniosku.
- Brak skompresowanych plików w jednym załączniku (przy ponownej próbie dołączenia więcej niż jednego załącznika do tej samej pozycji system nadpisuje plik, przez co do wniosku dołącza się tylko jeden plik).

Ekoleksykon (część I)

Oprac. MICHAŁ PISKORZ

Pracownicy NFOŚiGW posługują się licznymi i różnorodnymi skrótami, uproszczeniami pojęciowymi czy też modyfikacjami nazw własnych, używanych przez osoby „z branży”. Ale czy dla wszystkich spoza Funduszu są one zrozumiałe? Prezentujemy pierwszą odsłonę ekoleksykonu, który dla niezorientowanych sukcesywnie będzie przybliżał sens i znaczenie żargonowego języka funduszowych ekspertów i specjalistów.

AAU-GIS – kojarzy się z ang. Assigned Amount Units, czyli tzw. jednostkami przyznanej emisji dla państw uprzemysłowionych, w których dokonuje się rozliczenia podjętych zobowiązań ograniczenia emisji CO₂ (vide: Protokół z Kioto).

BEI – bazowa inwentaryzacja emisji (Base Emission Inventory).

BENEK (-KI) – beneficjent lub potencjalny beneficjent.

CROSSING – cross financing, czyli finansowanie krzyżowe (z innego programu); jest jednym z odstępstw od zasady monofunduszowości, umożliwiającym tzw. elastyczne finansowanie jednofunduszowych programów operacyjnych Unii Europejskiej.

DUŚ/DUŚKA – decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

EFTA – organizacja międzynarodowa EFTA, która powstała na podstawie traktatu podpisanego w 1960 r.; jego sygnatariuszami byli: Austria, Dania, Wielka Brytania, Norwegia, Portugalia i Szwecja; co ciekawe – nie wszyscy wiedzą, że EFTA była niejako organizacją konkurencyjną w stosunku do UE, jednak z chwilą przystąpienia jej członków do UE stała się organizacją

o marginalnym znaczeniu; obecnie do Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu należą: Norwegia, Szwecja, Lichtenstein i Islandia.

ELCD – europejska referencyjna baza danych na temat cyklu życia produktów (European Reference Life Cycle Database).

ERELEMY – właściwie RLM, to skrót: Równoważna Liczba Mieszkańców (ang. People Equivalent (PE)); to to jeden z podstawowych parametrów projektowych wyrażający wielkość ładunku w ściekach używany w szacowaniu wielkości biologicznych oczyszczalni ścieków; reprezentuje wielokrotność ładunku biologicznego oczyszczanych ścieków w stosunku do wzorcowego jednostkowego ładunku ścieków pochodzących z gospodarstw domowych odprowadzanych przez statystycznego mieszkańca w ciągu doby.

GHG – gazy cieplarniane (greenhouse gas).

GIS(-Y) – System Zielonych Inwestycji (ang. Green Investment Scheme (GIS)); jest pochodną mechanizmu handlu uprawnieniami do emisji i niejako związany ze „znakowaniem środków finansowych pozyskanych ze zbycia nadwyżki jednostek emisji w celu zagwaranto-

wania przeznaczenia ich na realizację ściśle określonych celów związanych z ochroną środowiska w państwie zbywcy jednostek”; GIS-ami zarządza krajowy operator, a taką rolę pełni właśnie NFOŚiGW; natomiast minister właściwy do spraw środowiska sprawuje nadzór nad wykonywaniem zadań przez krajowego operatora; uwaga: GIS to także nazwa jednego z programów priorytetowych NFOŚiGW – *Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej*.

GWD – Generator Wniosków o Dofinansowanie.

GWP – potencjał tworzenia efektu cieplarnianego (Global Warming Potential).

HRP – harmonogram realizacji projektu.

IP – czyli Instytucja Pośrednicząca POIiŚ; jej zakres obowiązków określa porozumienie z Instytucją Zarządzającą; są to zadania związane z wdrażaniem części programu, w której specjalizuje się dana instytucja; w przypadku POIiŚ funkcję IP pełnią: Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Energii, Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

IZ – czyli Instytucja Zarządzająca, którą dla POIiŚ jest minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego (obecnie Ministerstwo Rozwoju); IZ programem POIiŚ może powierzyć część swoich zadań IP, zachowując jednak pełną odpowiedzialność za ich wykonanie; zadania IZ wynikają z przepisów ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (tzw. ustawy wdrożeniowej).

IW – czyli Instytucja Wdrażająca (m.in. NFOŚiGW), która realizuje zadania powierzone jej przez IP w zakresie bezpośredniej obsługi przyznawania wsparcia czy kontroli realizacji projektów; funkcję IW mogą pełnić jednostki podległe np. ministerstwu lub agencji rozwoju przedsiębiorczości czy rozwoju regionalnego.

KOP – Komisja Oceny Projektów.

LCIA – ocena wpływu cyklu życia (Life Cycle Impact Assessment); to technika z zakresu procesów zarządzających mająca na celu ocenę potencjalnych zagrożeń środowiska; jej istotą jest nastawienie nie tylko na ocenę wyniku końcowego danego procesu technologicznego, ale także oszacowanie i ocena konsekwencji całego procesu dla środowiska naturalnego.

MEI – kontrolna inwentaryzacja emisji (Monitoring Emission Inventory).

NORWESKIE, SZWAJCARSKIE – Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego

Obszaru Gospodarczego (EOG); pojęcia te funkcjonują od 14 października 2003 r., kiedy podczas posiedzenia Rady ds. Ogólnych i Stosunków Wewnętrznych w Brukseli została podpisana Umowa o rozszerzeniu Europejskiego Obszaru Gospodarczego przez przedstawiciela strony polskiej; jednym z jej elementów było przyznanie Polsce i pozostałym krajom wówczas kandydującym do UE środków finansowych w ramach dwóch wyżej wymienionych instrumentów, które stanowią formę bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE w celu zmniejszenia różnic społecznych i gospodarczych w obrębie EOG oraz wspieranie nowych krajów członkowskich UE w ich staraniach o pełen udział w rozszerzonym rynku wewnętrznym EOG.

OPZ – opis przedmiotu zamówienia, który występuje wyłącznie w treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

OZE – Odnawialne Źródła Energii, czyli źródła energii, których wykorzystywanie nie wiąże się z długotrwałym ich deficytem, ponieważ ich zasób odnawia się w krótkim czasie; takimi źródłami są między innymi: wiatr, promieniowanie słoneczne, opady, pływy morskie, fale morskie i geotermia.

PEFS(-Y) – Podsystem monitorowania Europejskiego Funduszu Społecznego (PEFS); został stworzony w celu ułatwienia realizacji projektów, wsparcia systemu ewaluacji, monitoringu, kontroli i sprawozdaw-

czości w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

PGN(-Y) – Plany gospodarki niskoemisyjnej (PGN); ich celem jest zmniejszenia emisji CO₂, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zmniejszenie zużycia energii finalnej; określają konkretne działania, które władze lokalne i ewentualnie sektory prywatne podejmą, aby osiągnąć te cele do 2020 roku.

POIŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, ma on przede wszystkim wspierać gospodarkę, która efektywnie i przyjaźnie wykorzystuje zasoby środowiska; w jego realizacji na lata 2014-2020 zdecydowany nacisk położony jest na gospodarkę, która skutecznie wykorzystuje dostępne zasoby, co wiąże się z korzyściami dla środowiska i konkurencji ekonomicznej.

POŚKA – Prawo Ochrony Środowiska.

PRP – plan realizacji projektu.

PSZOK(-I) – inaczej: punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

PZP – Prawo Zamówień Publicznych.

SEAP – plan działań na rzecz zrównoważonego zużycia energii (Global Warming Potential).■

Nasze programy priorytetowe

Oprac. ANNA URZYCZYN

Narodowy Fundusz udziela dofinansowania na proekologiczne inwestycje w obszarach, które definiuje w programach priorytetowych. Opracowując listę, która musi być zatwierdzona przez Radę Nadzorczą NFOŚiGW, bierze pod uwagę potrzeby środowiskowe, zmieniające się otoczenie oraz możliwości finansowe potencjalnych beneficjentów. W bieżącym roku jest blisko pięćdziesiąt instrumentów finansowych do dyspozycji wnioskodawców.

PROGRAM PRIORYTETOWY

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

- 1.1. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach
 - Część 1) Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
 - Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko
- 1.2. Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych
- 1.3. Inwestycje w gospodarce ściekowej poza granicami kraju, w zlewni rzeki Bug

2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

- 2.1. Racjonalna gospodarka odpadami
 - Część 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów
 - Część 2) Instalacje gospodarowania odpadami
 - Część 3) Modernizacja stacji demontażu pojazdów
 - Część 4) Dofinansowanie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji
 - Część 5) Międzynarodowe przemieszczanie odpadów
 - Część 6) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko
 - Część 7) Przygotowanie projektów
- 2.2. Ochrona powierzchni ziemi
 - Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych
 - Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko
- 2.3. Geologia i górnictwo
 - Część 1) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych
 - Część 2) Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin
- 2.4. Gospodarka o obiegu zamkniętym w gminie – program pilotażowy

3. Ochrona atmosfery

- 3.1. Poprawa jakości powietrza
 - Część 1) Energetyczne wykorzystanie zasobów geotermalnych
 - Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie
 - Część 3) BOCIAN – Rozproszone, odnawialne źródła energii
 - Część 4) LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej
 - Część 5) Samowystarczalność energetyczna
- 3.2. System Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme)
 - Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej
 - Część 2) GEPARD – Bezemisyjny transport publiczny

4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

- 4.1. Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej
 - Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo
 - Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

5. Międzydziedzinowe

- 5.1. Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska
 - Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych
 - Część 2) Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków pochodzących z darowizny rządu Królestwa Szwecji
- 5.2. Zadania wskazane przez ustawodawcę
- 5.3. Wspieranie działalności monitoringu środowiska
 - Część 1) Monitoring środowiska
 - Część 2) Służba hydrologiczno-meteorologiczna
- 5.4. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków
 - Część 1) Dostosowanie do zmian klimatu
 - Część 2) Zapobieganie i likwidacja skutków nadzwyczajnych zagrożeń
- 5.5. Edukacja ekologiczna
- 5.6. Współfinansowanie programu LIFE
- 5.7. SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych
 - Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest
 - Część 2) REGION
 - Część 3) Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii
- 5.8. Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki
 - Część 1) E-KUMULATOR – Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu
 - Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach I osi priorytetowej POIiŚ 2014-2020 – Zmniejszenie emisyjności gospodarki
 - Część 3) Efektywne systemy ciepłownicze i chłodnicze
 - Część 4) EWE – Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach
 - Część 5) WRUM – Wsparcie rozwoju niskoemisyjnych usług transportowych
 - Część 6) Efektywne energetycznie systemy oświetleniowe
- 5.9. Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych
- 5.10. Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju
- 5.11. Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce
 - Część 1) SOKÓŁ – wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych
 - Część 2) Popularyzacja technologii zweryfikowanych w ramach Systemu Weryfikacji Technologii Środowiskowych ETV
 - Część 3) GREEN-upy – projekty typu start-up w obszarze innowacyjnych technologii środowiskowych. ■

Narodowy Fundusz jako Instytucja Wdrażająca I i II oś POIiŚ 2014-2020

Oprac. ANNA URZYCZYN

Narodowy Fundusz jest największym w Polsce partnerem międzynarodowych instytucji finansowych w obsłudze środków zagranicznych przeznaczonych na ochronę środowiska. Efektem doświadczenia w tej dziedzinie jest powierzenie NFOŚiGW roli Instytucji Wdrażającej dla dwóch priorytetów w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Zakres inwestycji możliwych do dofinansowania w ramach I osi priorytetowej, *Zmniejszenie emisyjności gospodarki*, to:

- produkcja, dystrybucja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE), np. budowa, rozbudowa farm wiatrowych, instalacji na biomasę bądź biogaz;
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym oraz w dużych przedsiębiorstwach;
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji, np. budowa sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia;
- dystrybucja ciepła i chłodu;
- wysokosprawna kogeneracja ciepła i energii elektrycznej.

Poniżej prezentujemy listę działań, w ramach których NFOŚiGW może prowadzić nabory wniosków:

Działanie 1.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

Poddziałanie 1.1.1. Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii

z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej

Tel. 22 45-90-430, 22 45-90-367,
22 45-90-526

Działanie 1.2. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach

Tel. 22 45-90-969, 22 45-90-242,
22 45-90-471

Działanie 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach

Poddziałanie 1.3.1. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach publicznych

Tel. 22 45-90-365, 22 45-90-503,
22 45-90-130, 22 45-90-330,
22 45-90-249

Poddziałanie 1.3.2. Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym

Tel. 22 45-90-365, 22 45-90-503,
22 45-90-130,
22 45-90-330,
22 45-90-249

Działanie 1.5. Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu

Tel. 22 45-90-268, 22 45-90-576

Działanie 1.6. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe

Poddziałanie 1.6.1. Źródła wysokosprawnej kogeneracji

Tel. 22 45-90-875, 22 45-90-576

Poddziałanie 1.6.2. Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji

Tel. 22 45-90-268, 22 45-90-576

NFOŚiGW jako Instytucja Wdrażająca II oś POIiŚ 2014-2020

Instytucja Pośrednicząca w II osi priorytetowej *Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu* – Ministerstwo Środowiska – powierzyła Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizację następujących działań:

Działanie 2.1. Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska

- 1) Opracowanie i aktualizacja dokumentów strategicznych/planistycznych
- 2) Realizacja zadań służących osiągnięciu

ciu dobrego stanu wód

Tel. 22 45-90-137

3) Wsparcie ponadregionalnych systemów małej retencji

4) Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych przyczyniających się do zmniejszenia skutków powodzi i suszy (oraz prace przygotowawcze dla tych inwestycji)

5) Systemy gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich

Tel. 22 45-90-314

6) Zabezpieczenie brzegów morskich zagrożonych erozją

7) Zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń

8) Wdrażanie metod obserwacji i zakupu sprzętu w celu usprawnienia systemu monitoringu środowiska

9) Tworzenie bazy wiedzy i kompetencji w zakresie zmian klimatu i adaptacji do nich

10) Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie zmian klimatu i adaptacji do nich

11) Budowa specjalistycznych jednostek pływających do prowadzenia czynnej osłony przeciwwatorowej

Działanie 2.2. Gospodarka odpadami komunalnymi

Projekty obejmujące swoim zakresem elementy gospodarki odpadami zgod-

nej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w tym instalacje do termicznego przekształcania odpadów

Tel. 22 45-90-587

Działanie 2.3. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach

1) Projekty dotyczące gospodarki wodno-ściekowej, realizowane w aglomeracjach o wielkości co najmniej 10 000 RLM

2) Projekty dotyczące gospodarki wodno-ściekowej realizowane w regionach lepiej rozwiniętych w aglomeracjach o wielkości od 2000 RLM do 10 000 RLM

Tel. 22 45-90-548

Działanie 2.4. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

1) Ochrona in-situ lub ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych

2) Rozwój zielonej infrastruktury
Instytucją Wdrażającą 1) i 2) jest Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych

3) Opracowanie instrumentów planistycznych dla obszarów Natura 2000 i parków narodowych

Tel. 22 45-90-486

4) Wsparcie procesu wdrażania instrumentów zarządczych w ochronie przyrody

5) Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów

Tel. 22 45-90-886

(Podtyp projektu 2.4.5b)

Tel. 22 45-90-978

(Podtyp projektu 2.4.5c)

6) Rozwój bazy ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej

Tel. 22 45-90-978

(Podtyp projektu 2.4.6a)

Działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego

1) Wsparcie dla zanieczyszczonych lub zdegradowanych terenów

2) Rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych

3) Inwentaryzacja terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych

Tel. 22 45-90-587. ■

NUMERY TELEFONÓW DO SEKRETARIATÓW DEPARTAMENTÓW PROWADZĄCYCH PROJEKTY ŚRODOWISKOWE

Departament Energii i Innowacji
tel. 22 45-90-452

Departament ds. Programu LIFE i Projektu Doradztwa Energetycznego:

- Wydział ds. Programu LIFE
tel. 22 45-90-167

- Wydział – Jednostka Realizująca Projekt Doradztwa Energetycznego
tel. 22 45-90-527

Departament Gospodarowania Wodami
tel. 22 45-90-131

Departament Ochrony Wód
tel. 22 45-90-548

Departament Ochrony Ziemi
tel. 22 45-90-427

Departament Ochrony Przyrody i Edukacji Ekologicznej:
- Wydział Ochrony Przyrody
tel. 22 45-90-504

- Wydział Edukacji Ekologicznej
tel. 22 45-90-657
22 45-90-750
22 45-90-354

Departament Środków Zagranicznych
tel. 22 45-95-865

Infolinia NFOŚiGW
22 45-90-100

Zapowiedzi wydarzeń pod patronatem NFOŚiGW

Oprac. JOANNA HEYDA

Narodowy Fundusz przyznaje wybranym wydarzeniom z dziedziny ochrony środowiska i gospodarki wodnej wyróżnienia w formie patronatu honorowego. Decyduje o tym prestiżowy charakter zgłaszanego przedsięwzięcia i jego znaczenie dla ochrony środowiska w Polsce. W ostatnich miesiącach roku zwracamy uwagę na cztery ekoinicjatywy, obok których nie można przejść obojętnie.

III Kongres Energetyczny – Bezpieczeństwo, transformacja, efektywność, Hotel Mercure Wrocław Centrum, 18-19.10.2017 r., www.3dke.pl

Celem wrocławskiego spotkania jest przedstawienie poglądów i umożliwienie rzeczowej dyskusji na temat najważniejszych zagadnień obecnych w polskiej i światowej energetyce. Organizator kongresu Dolnośląski Instytut Studiów Energetycznych zaprosił jako gościa honorowego tegorocznej edycji Ministra Energii Krzysztofa Tchórzewskiego.

Współczesne rynki energii charakteryzują się coraz większą dynamiką zmian. Można zaryzykować twierdzenie, że znajdują się w permanentnej transformacji. Jest ona stymulowana z jednej strony przez postęp technologiczny, a z drugiej przez proces otwierania i integrowania się rynków energii. Przejawem zachodzących zmian jest m.in. dynamiczny rozwój towarowych giełd energii i gazu. To właśnie najnowsze trendy w handlu energią i paliwami na światowych rynkach będą jednym z głównych tematów obrad podczas kongresu. Nie

zabraknie także omówienia zagadnień związanych z wdrażaniem innowacji podnoszących efektywność w szeroko rozumianej energetyce.

III edycja Ogólnopolskiego Szczytu Gospodarczego, Siedlce, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, 19-20.10.2017 r., www.osg2017.pl

Organizatorem szczytu jest Europejskie Centrum Biznesu, a temat przewodni tegorocznej edycji to Państwo – Gospodarka – Bezpieczeństwo: Filary polskiej gospodarki przyszłości.

W kongresie corocznie biorą udział czołowi przedstawiciele świata polityki, gospodarki, nauki i biznesu, m.in.: Minister Energii Krzysztof Tchórzewski, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa Kazimierz Smoliński, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Cyfryzacji Marek Zagórski.

Zaplanowane debaty będą ukierunkowane na kwestie zabezpieczenia polskiej gospodarki pod kątem ryzyka, wynikającego z niepewności inwestycyjnej, sytuacji międzynarodowej, bezpieczeństwa, jak również potencjału infrastrukturalnego i in-

Stoisko NFOŚiGW podczas konferencji *Żywność darem dla życia – w świetle zagrożeń od GMO*

Stoisko promocyjne NFOŚiGW podczas *Dnia Ziemi 2017* na Polu Mokotowskim

nowacyjnego. Na zakończenie pierwszego dnia odbędzie się Gala Konkursu *Bursztyń Polskiej Gospodarki 2017*. Udział w szczycie jest bezpłatny, rejestracja on-line.

7. Międzynarodowe Targi Energii Odnawialnej i Efektywności Energetycznej, Warszawskie Centrum EXPO XXI, 25-27.10.2017 r.,

www.renexpo-warsaw.com

To już siódme Targi RENEXPO® Poland. Wydarzenie, uznawane za miejsce wymiany doświadczeń i prezentacji nowości w dziedzinie odnawialnych źródeł energii (OZE), stanowi międzynarodową platformę spotkań ekspertów z branży OZE i daje możliwość obejrzenia potencjału rozwojowego tego rynku w naszym kraju. Ponadto organizator – REECO Poland – przygotował rozbudowaną część merytoryczną, wypełnioną międzynarodowymi konferencjami, forami branżowymi i kongresami.

V edycja ogólnopolskiego projektu Ambasady Francji ECO-MIASTO, Warszawa, Centrum Nauki Kopernik, 8-9.11.2017 r.,

www.eco-miasto.pl

Celem, organizowanego przez Ambasadę Francji już po raz piąty, ogólnopolskiego projektu jest popularyzowanie idei zrównoważonego rozwoju miast. Składają się na niego: konkurs dla miast, projekt edukacyjny dla szkół oraz, od tego roku, międzynarodowa konferencja – pod hasłem *Zdrowe środowisko, zdrowi ludzie* – która odbędzie się w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie.

Konkurs dla miast i gmin nagradza samorządy najlepiej realizujące politykę zrównoważonego rozwoju w sześciu kategoriach: mobilność zrównoważona, gospodarka wodna, gospodarka odpadami, efektywność energetyczna budynków, systemy energetyczne, zieleni a powietrze, daje przede wszystkim możliwość wymiany doświadczeń,

promowania najlepszych, sprawdzonych rozwiązań i zaangażowania w te działania mieszkańców. Z kolei konkurs dla dzieci *Zakręcenie w przestrzeni* ma na celu zaangażowanie dzieci i młodzieży w projektowanie przyjaznych miejsc w ich otoczeniu oraz nauczanie, jak wpływać na otaczającą ich przestrzeń publiczną w przyszłości. Podczas konferencji przewidywany jest udział przedstawiciela NFOŚiGW. ■

JAK WNIOSKOWAĆ O PATRONAT HONOROWY NFOŚiGW

Wydarzenie powinno mieć charakter ponadregionalny lub międzynarodowy, a także być tematycznie związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Należy pobrać wniosek ze strony www.nfosigw.gov.pl, czytelnie go wypełnić i podpisać (musi to być osoba upoważniona do reprezentowania wnioskodawcy). Skan podpisanego wniosku trzeba wysłać – minimum 30 dni przed wydarzeniem – do NFOŚiGW na adres:

fundusz@nfosigw.gov.pl

w tytule maila wpisując „PATRONAT”. Potwierdzenie otrzymania patronatu przesyłane jest oficjalnym pismem i drogą mailową.

Wzór wniosku i opis zasad przyznawania patronatów znajduje się na stronie www.nfosigw.gov.pl/o-nfosigw/patronat-honorowy-nfosigw/

Kontakt ws. wniosków o patronat:
Departament Promocji i Komunikacji Społecznej,
Joanna Heyda
tel. 22 45-90-251

Geotermia

Przedsięwzięcia, które wspiera NFOŚiGW

DONATA BIENIECKA-POPRADOWSKA

NFOŚiGW włączy się w rządowy program „Mieszkanie Plus”

W Narodowym Funduszu trwają prace nad przygotowaniem instrumentów wspierających budowę energooszczędnych domów drewnianych – zapowiedział Wiceprezes NFOŚiGW Artur Michalski, podczas odbywającej się 4 września 2017 r. w Ministerstwie Środowiska konferencji *Rola Lasów Państwowych w promowaniu drewnianego budownictwa mieszkaniowego*.

Promowanie i wspieranie energooszczędnego budownictwa mieszkaniowego istotnie przyczynia się do realizacji celów NFOŚiGW w zakresie poprawy efektywności energetycznej, a tym samym sprzyja ochronie środowiska.

Budowa domu murowanego wiąże się ze zużyciem cementu, przy którego produkcji emituje się znaczne ilości CO₂. Natomiast drewno to ekologiczny materiał budowlany, magazynujący CO₂, zatem wykorzystanie go zwiększa efekt ekologiczny – mocno zaznaczył podczas konferencji Wiceprezes Narodowego Funduszu Artur Michalski.

Członek Zarządu NFOŚiGW dodał także, że NFOŚiGW chce wspierać przedsięwzięcia zlokalizowane w słabiej rozwiniętych regionach kraju, mając na uwadze, że przeznaczone na ten cel środki, oprócz walorów ekologicznych, odgrywają ważną rolę w procesie społecznego i gospodarczego rozwoju Polski.

Ponad 107 mln zł na geotermię w Polsce. NFOŚiGW podpisał pierwsze umowy

Przedstawiciele czterech gmin: Szafłary, Łądek Zdrój, Sochaczew i Sieradz podpisali 26 września 2017 r. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej umowy dotacji na rozpoznawanie możliwości wykorzystania zasobów geotermalnych. Reprezentanci piętej gminy Koło uczynią to w najbliższym czasie. Fundusz przeznaczy na te przedsięwzięcia w sumie przeszło 107 z 200 mln zł zarezerwowanych w programie.

– Polska ma przebogate zasoby geotermalne, które – według szacunków profesora Juliusza Sokołowskiego – wielokrotnie przewyższają nasze zapotrzebowanie na energię ciepłą. Można wręcz powiedzieć, że siedzimy na wielkim „piecu”, do którego trzeba tylko się podłączyć – zaznaczył obrazowo Minister Środowiska prof. Jan Szyszko podczas uroczystego podpisania w resorcie środowiska przez NFOŚiGW umów dotyczących rozpoznawania możliwości wykorzystania zasobów geotermalnych, tj. podziemnych złóż gorącej wody oraz energii cieplnej suchych skał. Szef resortu dodał również, że geotermia daje ogromną szansę na zrównoważony rozwój Polski oraz osiągnięcie przez nasz kraj neutralności klimatycznej.

W wydarzeniu uczestniczyli także: Sekretarz Stanu w MŚ, Główny Geolog Kraju prof. dr hab. Mariusz-Orion

Wiceprezes Artur Michalski podczas prezentacji w Ministerstwie Środowiska

Jędrysek; Sekretarz Stanu w MŚ, Pełnomocnik Rządu ds. Polityki Klimatycznej Paweł Sałek; Sekretarz Stanu w MON Michał Dworczyk, Sekretarz Stanu w KPRM Maciej Małecki oraz parlamentarzyści.

Prezes Zarządu NFOŚiGW Kazimierz Kujda, który uroczystie podpisywał umowy z beneficjentami, zaznaczył przy tej okazji, że Narodowy Fundusz, realizując nowe założenia polityki energetycznej państwa – zgodnie z którymi zmieniono hierarchizację odnawialnych źródeł energii – wprowadził do swojej oferty możliwości dofinansowania zadań wspierających wykorzystanie energii geotermalnej, czego efektem są pierwsze umowy z gminami. – Geotermia to nowoczesny i skuteczny element walki ze smogiem – podsumował Prezes Kazimierz Kujda.

Podczas wydarzenia z udziałem mediów Narodowy Fundusz reprezentował również Zastępca Prezesa Zarządu Artur Michalski, który przedstawił prezentację na temat projektów geotermalnych wspartych przez NFOŚiGW, a także w kwestii potencjału i perspektyw rozwoju geotermii w Polsce. – To najlepsze odnawialne źródło energii, które powinno być w Polsce rozwijane, a tymczasem przez naszych poprzedników było zaniebdywane – podkreślił Wiceprezes Artur Michalski. ■

Ekonewsy z kraju i ze świata

JOANNA HEYDA

Telefony z dłuższym terminem ważności to mniej niebezpiecznych odpadów – twierdzą Holendrzy; bezpieczeństwo energetyczne Berlina to wielka bateria; polskie e-samochody mają szansę opanować rynek dostaw – to innowacje, o których w ostatnim czasie dużo się dyskutuje między innymi w mediach branżowych. Sprawdziliśmy, na czym te nowinki technologiczne mają polegać.

Telefony modułowe zamiast smartfonów

Holandrzy chcą wprowadzić na rynek nowy rodzaj urządzeń konkurujących z wszechobecnymi, również na naszych wysypiskach, smartfonami – telefony modułowe. Ten ekologiczny telefon ma być dłużej sprawny – przez pięć lat (obecnie smartfony „żyją” około półtora roku). Dodatkowo będzie można go naprawić, używając tanich części zamiennych, tzw. modułów. Wprowadzenie takich zmian w najbar-

ziej powszechnych urządzeniach elektronicznych na świecie może opłacać się nie tylko ekonomicznie, ale także zredukować ilość odpadów i zużytą energię oraz emisję CO₂. Skala produkcji i niebezpiecznych odpadów w tym sektorze rynku jest wysoka i zmniejszenie jej od-

działania na środowisko ma znaczenie. Ponadto innowacyjny telefon będzie produkowany z zachowaniem zasad *fair trade*, co oznacza sprawiedliwe wynagradzanie wytwórców, którzy zazwyczaj pochodzą z biedniejszych rejonów świata. Stworzony w Holandii telefon może więc zapoczątkować

Brak prądu w Berlinie to nie problem

W Berlinie powstaje magazyn energii, który ma zabezpieczyć trzymilionową stolicę Niemiec na wypadek odcięcia prądu. Jego możliwości są obliczane na zasilanie przez godzinę całego miasta. Będzie to akumulator przepływowy o mocy po-

nową jakość – Fairphone. Jak na razie jedyną przeszkodą w jego szerokiej dostępności może być cena – szacowana na 525 euro.

Akumulatory przepływowe zastosowane w przypadku Berlina bazują na kawernach solnych wypełnionych gazem, w których zostanie zastosowane innowacyjne rozwiązanie, polegające

na użyciu elektrolitu, umożliwiającego zamianę energii chemicznej w prąd, zawierającego polimery rozpuszczone w solance. Polimery te można poddać recyklingowi, zatem technologia jest przyjazna dla środowiska. Na zlecenie EWE technologię opracowują od blisko dekady naukowcy z uniwersytetu w Jenie. Zamierzają oni uruchomić testy innowacyjnego rozwiązania w IV kwartale 2017 r.

Powstaje pierwszy polski elektryczny samochód dostawczy

Firma Ursus intensywnie pracuje nad samochodem elektrycznym, ale w przeciwieństwie do większości koncernów samochodowych nad modelem dostawczym. Testy e-dostawczaka mają się rozpocząć przed końcem 2017 r.

Homologacja auta mogłaby się zacząć w 2018 r. Konkurencyjne modele oferują już Włosi, Francuzi i Niemcy, ale wciąż jest pole do podbicia rynku innowacyjnymi rozwiązaniami.

Koszt takiego projektu to prawie kilkanaście milionów złotych. Elvi, bo tak będzie się nazywał, ma rozwijać prę-

dkość do 100 km/h i mieć możliwość przejechania 150 km na naładowanej baterii. Przełomowym rozwiązaniem, zaproponowanym przez inżynierów Ursusa, jest możliwość naładowania baterii do stanu 90 procent w niespełna 15 minut. ■

Elektryczny Ursus, Elvi

Kronika działań Funduszu

Oprac. MICHAŁ SOBOTA

16-18.10.2017

Szkolenia, seminarium, panele dyskusyjne NFOŚiGW na POL-ECOSYSTEM 2017 w Poznaniu.

09.10.2017

Narodowy Fundusz zorganizował w Płocku konferencję prasową Projektu Doradztwa Energetycznego na temat *Efektywność energetyczna i OZE oferta finansowa i wsparcie doradcze*.

05.10.2017

Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Kazimierz Kujda podpisał, w trakcie odbywającego się Lwowskiego EkoForum *Woda i Energia*, memorandum o realizacji wspólnych przedsięwzięć dla zapewnienia skutecznego oczyszczania ścieków miasta dla minimalizacji zanieczyszczeń granicznej rzeki Bug.

04.10.2017

W siedzibie NFOŚiGW została podpisana umowa o dofinansowanie dla projektu pt. *Budowa innowacyjnego zakładu produkcji mączki mięsno-kostnej oraz tłuszczu zwierzęcych*. W imieniu Funduszu uczynił to Artur Michalski – Wiceprezes Zarządu. Ze strony beneficjenta obecni byli: Karolina Maria Warmbier – Prezes Zarządu Spółki, w towarzystwie Janusza Michny – pomysłodawcy i kierownika Jednostki Realizującej Projekt.

28.09.2017

W siedzibie NFOŚiGW została podpisana umowa o dofinansowanie przebudowy sieci ciepłowniczej w Białymstoku. W imieniu NFOŚiGW uczynił to Artur Michalski – Wiceprezes Za-

rzędu. Ze strony beneficjenta obecni byli: Wiktor Dulewicz – Prezes Zarządu, Andrzej Wysocki – Wiceprezes Zarządu ds. Technicznych oraz Monika Walicka – Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych. W uroczystości uczestniczyli również: poseł z Podlasia Kazimierz Gwiazdowski, Senator Ziemi Podlaskiej Jan Dobrzyński, a także dyrektor Departamentu Energii i Innowacji NFOŚiGW Urszula Zajac.

26.09.2017

Podpisanie przez Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony i Środowiska dra Kazimierza Kujdę podczas konferencji prasowej w siedzibie Ministerstwa Środowiska pierwszych umów na geotermię z przedstawicielami 4 gmin: Szaflary, Łądek Zdrój, Sochaczew i Sieradz.

22.09.2017

Przedstawiciele NFOŚiGW uczestniczą w konferencji zorganizowanej w 25. rocznicę pożarów w Puszczy Noteckiej.

19.09.2017

NFOŚiGW zorganizował konferencję prasową w Gliwicach pod hasłem *Woda – skarb i zagrożenie. Wielkie inwestycje NFOŚiGW w polską gospodarkę wodną*.

13.09.2017

Podpisanie przez NFOŚiGW pierwszej umowy na przebudowę sieci ciepłowniczej w Białymstoku w ramach zintegrowanych inwestycji terytorialnych.

10-13.09.2017

Wiceprezes NFOŚiGW Artur Michalski wziął udział w sesji inauguracyjnej *Czyste powietrze w mieście – Czas na strategiczne decyzje* oraz w panelu dyskusyjnym *Redukcja emisji* podczas odbywającego się w Międzyzdrojach XXI Forum Ciepłowników Polskich.

9.09.2017

Żywność w świetle zagrożeń od GMO – konferencja naukowa w Warszawie z udziałem NFOŚiGW.

4.09.2017

Wiceprezes NFOŚiGW Artur Michalski podczas odbywającej się w Ministerstwie Środowiska konferencji *Rola Lasów Państwowych w promowaniu drewnianego budownictwa mieszkaniowego* powiedział, że w Funduszu trwają prace nad przygotowaniem instrumentów wspierających budowę energooszczędnych domów drewnianych w ramach rządowego programu „Mieszkanie Plus”.

31.08.2017

Podpisanie przez Wiceprezesa Zarządu Romana Wójcika umowy w sprawie unijnej dotacji na wybudowanie 13 nowych Punktów Selekttywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

31.08.2017

Podpisanie umowy przez Wiceprezesa NFOŚiGW Romana Wójcika w ramach projektu *Uporządkowanie systemu gospodarowania wodami opadowymi w Katowicach – Etap I*.

31.08.2017

Podpisanie w siedzibie NFOŚiGW przez Wiceprezesa Zarządu Romana Wójcika umowy o dofinansowanie ekologicznego przedsięwzięcia Świętochłowic.

30.08.2017

NFOŚiGW przekazał Nowej Cerkwi specjalistyczny sprzęt: 4 pilarki spalinowe, 4 kanistry, 2 agregaty prądotwórcze i 10 siekier do usuwania skutków nawałnic.

29-30.08.2017

NFOŚiGW dzieli się z przedstawicielami Lwowa wiedzą na temat oczyszczania ścieków. Jako przykład dobrych praktyk delegacja z zachodniej granicy zwiedziła, dofinansowaną przez Narodowy Fundusz, Warszawską Oczyszczalnię „Czajka”.

25.08.2017

NFOŚiGW reprezentowany przez Wiceprezesa Zarządu Artura Michalskiego podpisał umowy z 15 przedsiębiorstwami, w sumie na 17 projektów, których celem jest rozwój źródeł wysokosprawnej kogeneracji.

25.08.2017

Podpisanie umowy przez Wiceprezesa Zarządu Romana Wójcika na dofinansowanie rozbudowy systemu oczysz-

czania i odprowadzania wód deszczowych w Świdniku.

24.08.2017

Pracownicy NFOŚiGW, solidaryzując się z ofiarami nawałnic, zorganizowali zbiórkę darów dla poszkodowanych ze wsi Nowa Cerkiew (powiat Chojnice). Akcja była oddolną inicjatywą, dzięki której przekazano potrzebującym artykuły pierwszej potrzeby, m.in. środki chemiczne, spożywcze, koce, pościelenie i ręczniki.

22.08.2017

Podpisanie umowy przez Wiceprezesa Zarządu Artura Michalskiego w siedzibie Mlekovity na dofinansowanie ekologicznego przedsięwzięcia z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, poddziałanie 1.6.1. *Źródła wysokosprawnej kogeneracji*.

18.08.2017

Podpisanie umowy przez Wiceprezesa Zarządu NFOŚiGW Romana Wójcika i Dyrektora Instytutu Ochrony Środowiska Krystiana Szczepańskiego na opracowanie i rozpowszechnienie bazy wiedzy o zmianach klimatu i adaptacji do ich skutków.

08.08.2017

Roman Wójcik – Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW oraz Małgorzata Mańka-Szulik – Prezydent Miasta Zabrze przy kontrasygnacie Piotra Barczyka – Skarbnika Miasta podpisali w siedzibie Funduszu umowę w ramach unijnego poddziałania 2.1.5. POIiŚ na dofinansowanie projektu *Adaptacja do zmian klimatu – gospodarowanie wodami opadowymi na terenie Miasta Zabrze*.

04.08.2017

W obecności Sławomira Mazurka, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska, Kazimierz Kujda, Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Robert Perkowski, Burmistrz Miasta Ząbki podpisali w siedzibie NFOŚiGW umowę w ramach działania 2.1. POIiŚ 2014-2020 *Rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej na terenie Miasta Ząbki*.

27.07.2017

W obecności Pawła Sałka – Sekretarza Stanu, Pełnomocnika Rządu ds. polityki klimatycznej, Artur Michalski – Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW w imieniu Funduszu i Krystian Szczepański – Dyrektor IOŚ-PIB, podpisali umowę dotacji w kwestii realizacji projektu *Efektywność energetyczna przez rozwój elektromobilności w Polsce*.

27.07.2017

W ramach współfinansowania unijnego programu LIFE przez NFOŚiGW w siedzibie Funduszu, została zawarta umowa na dofinansowanie przedsięwzięcia *System dostarczania i wymiany informacji w celu strategicznego wspierania wdrażania polityki klimatyczno-energetycznej*, której beneficjentem jest Instytut Ochrony Środowiska. Na umowie swoje podpisy złożyli ze strony NFOŚiGW – Prezes Zarządu Kazimierz Kujda, natomiast ze strony IOŚ dyrektor Instytutu – Krystian Szczepański. Uroczystość zawarcia umowy odbywała się w obecności Wiceministra Środowiska, Pełnomocnika Rządu ds. Polityki Klimatycznej Pawła Sałka. Instytut reprezentowany był również przez zastępcę dyrektora ds. Zarządzania Emisjami, Kierownika Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE) Pawła Mzyka. ■

Pracownicy o początkach Narodowego Funduszu

Oprac. redakcyjne

Swoją działalność NFOŚiGW rozpoczął 28 lat temu, a mimo to niektórzy pamiętają początki Funduszu i swoje pierwsze kroki w nowej pracy. Wspomnienia z tego czasu mają nie tylko charakter sentymentalny, ale także wartość historyczną, którą będziemy utrzymywać na łamach naszej gazety. Zaczynamy od Barbary Kowalczyk, która dołączyła do funduszu w 1991 r., a obecnie pracuje w departamencie ochrony wód, gdzie zajmuje się koordynacją projektów unijnego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

To była moja pierwsza poważna praca. Do tej pory w zasadzie jej tylko poszukiwałam na gwałtownie zmieniającym się rynku pracy wczesnych lat dziewięćdziesiątych, kiedy to szczytem marzeń osoby po studiach było prowadzenie wypożyczalni kaset wideo z filmami *Rambo* i *Terminator* albo ulicznej sprzedaży kolczyków i perfum Inter-Fragrances z rozkładanego stolika.

Uciekłam z firmy handlującej niemieckim piwem, po prostu nie przyszłam do biura i powiadomiłam o tym szefa telefonicznie. Przecież drugi raz takiej szansy nie dostanę. Po rozmowie kwalifikacyjnej u Prezesa NFOŚiGW wiedziałam, że chcę pracować w Funduszu, a musiałam się zdecydować natychmiast.

Narodowy Fundusz mieścił się w tamtych czasach w jednym małym zaułku ogromnego budynku Ministerstwa Ochrony Środowiska przy ulicy Wawelskiej w Warszawie. Na tym samym piętrze znajdowały się pokoje Lasów Państwowych. Na końcu korytarza była mała salka konferencyjna, na dwadzieścia parę osób. Cała załoga

mieściła się tam bez problemu, gdy od wielkiego dzwonu spotykaliśmy się z naszym szefostwem.

Ulokowano mnie w sekretariacie, gdzie pracowały jeszcze dwie panie i co chwilę ktoś wchodził zapytać o prezysów albo o korespondencję, albo o materiały biurowe. Do moich zadań nale-

żało prowadzenie książki kancelaryjnej pism przychodzących i wychodzących, a także przepisywanie różnych rękopisów na maszynie. Umiejętność ta, jak widać, nie była wcale taka powszechna w owych czasach. Niekiedy poprawiałam stylistycznie pisma naszej prawniczki, co tylko dzięki jej wyrozumiałości nie skończyło się dla mnie katastrofą.

Dlatego też na początku najbardziej mnie urzekła komputeryzacja naszego biura. Co prawda, zakupione IBM-y stanowiły głównie inteligentne maszyny do pisania i posługiwały się edytorami typu WordPerfect czy TAG. Ale pierwszy rok mojej pracy w Funduszu

Barbara Kowalczyk na stoisku NFOŚiGW w 1993 r. na jednej z wystaw w Warszawie

Barbara Kowalczyk podczas pracy w NFOŚiGW w dniu 9.10.2017 r.

(1991) to był zarazem rok, w którym z Polski wysłano pierwszego maila i przyłączono nasz kraj do Internetu. W 1994 r. mogłam już z pracy do domu wypożyczyć laptop, czego pozazdrościła mi nawet rodzina. Tak bardzo, że nazajutrz okazało się, iż mam wgrane na dysku obce pliki, co mogło się dla mnie źle skończyć.

Innym pasjonującym momentem było zapoznawanie się z treścią pism, które rejestrowałam w kancelarii. Jeśli tylko czas pozwolił, przeglądałam je szybko, aby pojąć, jak ambitne, dalekosiężne i nowoczesne cele realizować miała instytucja, w której pracuję.

W Polsce o ekologii, o zrównoważonym rozwoju niewiele się dotychczas mówiło, choć przecież każde dziecko wiedziało, że powietrze jest zanieczyszczone, woda w rzekach zbyt brudna, aby się w niej kąpać, że tu i ówdzie zalegają rosnące góry śmieci, a Liga Ochrony Przyrody alarmuje w sprawie zagrożonych gatunków. I tutaj wkroczył NFOŚiGW ze swoim wsparciem, kierowanym na przedsięwzięcia z takich dziedzin, jak ochrona atmosfery, wód, powierzchni ziemi i przyrody.

Wkrótce rozwiązał się worek z wnioskodawcami, ubiegającymi się o środki

na realizację przedsięwzięć z tych obszarów. Pamiętam, że najliczniej dopisywali przedstawiciele gmin, bardzo przejęci wizytą w Warszawie, która mogła im pomóc w proekologicznych kłopotach. Jechali nieraz pociągami przez wiele godzin. Przynosiłam im kawę lub herbatę. Raz górale – po zawarciu umowy – chcieli się odwdziżyć i poczęstować nas swoimi regionalnymi wyrobami. Oferowali oczywiście śliwovicę. Dobrze, że nie zatańczyli zbójnickiego.

Negocjacje prowadzone były każdego dnia, w kilku pokojach naraz. Przybywało specjalistów z poszczególnych branż ochrony środowiska. Silną grupę stanowili finansiści, czuwający nad zdolnością pożyczkobiorców do spłaty zobowiązań. Powiększał się dział księgowy i prawny, pojawił się wydział kontroli, a także windykacji. Zbliżaliśmy się do przejęcia zadań związanych z funduszami preakcesyjnymi i naprawdę było nam zbyt ciasno w starym nobliwym gmachu Ministerstwa. W 1995 r. przeprowadziliśmy się na Służewiec Przemysłowy do skromnego, ale własnego lokum, w którym nasza instytucja ma jeszcze wiele do zaoferowania. ■

KRÓTKI RYS HISTORYCZNY FUNDUSZU

- Początek działalności Funduszu to lipiec 1989 r.
- Pierwszym Prezesem instytucji był Lesław Puczniewski.
- Koncepcja tworzenia Narodowego Funduszu dojrzała w drugiej połowie lat 80.
- W początkowym okresie istnienia pracowało tutaj siedem osób zlokalizowanych w Ministerstwie Środowiska.
- W 1990 r. wpływy wynosiły 12 mln zł, a ich głównym źródłem były opłaty i kary środowiskowe.
- W 2004 r., czyli na 15-lecie Funduszu wpływy wyniosły ponad 1,5 mld zł.
- Narodowy Fundusz w latach 1989-2013 wydatkował ze środków własnych ponad 33,1 mld zł na ochronę środowiska, a zaangażowanie tej kwoty pozwoliło na zrealizowanie przedsięwzięć o wartości ok. 130 mld zł.
- W latach 2014-2017 zmieniła się struktura podziału środków: 65% zostało przekierowane na poszczególne regiony kraju, a pozostałe 35% zostało przeznaczone na inwestycje centralne.
- Nastąpiła wyraźna poprawa stanu środowiska naturalnego w Polsce i tym samym ilość środków z kar środowiskowych i opłat uległa zmniejszeniu.

Analizując te dane, można jednoznacznie powiedzieć, że pomysł powołania do życia NFOŚiGW był słuszny i owocny.

Oprac. Bogusław Bernard

Gwiazdy dla środowiska

Oprac. JOANNA ZEMEŁKA-WIKTOROWSKA

Coraz częściej do postaw proekologicznych swoich fanów zachęcają gwiazdy. Wspierają organizacje i fundacje na rzecz ochrony środowiska. Ich zaangażowanie nagłaśniane przez media sprawia, że wzrasta świadomość ludzi w kwestiach ochrony przyrody i zasobów naturalnych.

Z działań na rzecz ekologii znany jest Leonardo DiCaprio, który w 2016 r. wyprodukował kolejny już film – dokument *Czy czeka nas koniec?* – o skutkach globalnego ocieplenia. Aktor jest członkiem proekologicznych organizacji, m.in. Światowego Funduszu na Rzecz Przyrody, Global Green USA, International Fund for Animal Welfare. Najbardziej zaangażowany jest jednak w działalność założonej przez siebie w 1998 r. fundacji Leonardo DiCaprio Foundation, której misją jest ochrona ostatnich dzikich miejsc na Ziemi i budowa bardziej harmonijnego związku między ludzkością a światem przyrody.

DiCaprio regularnie uczestniczy w konferencjach tematycznych i zabiera głos w kwestiach ochrony środowiska. W 2014 r. jako Posłaniec Pokoju na szczycie Organizacji Narodów Zjednoczonych wystąpił z przemówieniem na temat problemów wynikających ze zmiany klimatu. W 2015 r. dołączył do ogólnoswiatowego ruchu społecznego Divest Invest, gdzie walczy o zrezygnowanie z korzystania z tradycyjnych źródeł energii.

Ochrona środowiska była jednym z tematów prywatnej audycji Leonarda DiCaprio u papieża Franciszka. To tematyka bliska papieżowi, który poświęcił jej encyklikę *Laudato si*.

Leonardo DiCaprio

Aktywność ekologiczna DiCaprio widoczna jest także na co dzień. Aktor jeździ ekosamochodami, mieszka w domu przyjaznym środowisku zbudowanym w całości z materiałów odnawialnych, a wykorzystywana w nim energia w dużym stopniu pochodzi z baterii słonecznych.

Jedna z żab odkrytych w Kolumbii nosi imię Stinga

Bardzo aktywnie na rzecz organizacji zajmujących się ochroną środowiska działa Sting. Brytyjski muzyk wspiera m.in. Amnesty International. Wraz z żoną założył w 1989 r. Fundację Ochrony Lasów Tropikalnych, by walczyć o ratowanie lasu tropikalnego nad Amazonką i pomagać zamieszkującym

tam Indianom Kayapo. W uznaniu zasług jedna z żab odkrytych w Kolumbii została nazwana *Dendropsophus stingi*. Ponadto Sting stworzył w Toskanii ekologiczne gospodarstwo. Część zysków ze sprzedaży produkowanej tam oliwy, miodu, wina, warzyw i owoców przekazywana jest na działalność organizacji proekologicznych.

Idea odpowiedzialnej mody według żony Colina Firtha

Ekologia to też pasja Colina Firtha. Wspólnie z żoną prowadzi sklep Eco-Age z artykułami przyjaznymi środowisku. Razem promują również ekologiczne ubrania, np. z ekowłny i plastiku. Żona Firtha nazwała ten projekt Wyzwaniem Zielonego Dywanu i na galach towarzyszy mężowi ubrana w ekologiczne stroje, szerząc ideę odpowiedzialnej mody.

Ekologiczną modę promuje także Emma Watson, która na jednej z hollywoodzkich imprez pojawiła się w kreacji z plastikowych butelek.

Polskie ekopodwórko

Również polskie gwiazdy i celebryci promują ekologiczny styl życia. Iza Miko za pośrednictwem swojej strony EkoMiko stara się wspierać zachowania, które mają na celu ochronę naszej planety i jej dóbr. Zachęca do segregowania odpadów i oszczędzania energii. Do bycia eko przekonuje także Małgorzata Kożuchowska, zwracając uwagę na proste, ale ważne działania, takie jak zakręcanie wody, kiedy z niej nie korzystamy, gaszenie światła czy wyłączenie ładowarki z kontaktu. Dziennikarka Anna Popek ceni i promuje życie eko. Chętnie korzysta z biobazarów, gdzie kupuje zdrowe produkty. Z kolei Joanna Krupa to zdecydowana przeciwniczka noszenia naturalnych futer oraz bywalczyni hollywoodzkich imprez, organizowanych na rzecz walki przeciwko znęcaniu się nad zwierzętami. ■

NFOŚiGW na POL-ECO-SYSTEM

Poznań, 16-18 października 2017 r.

(pawilon 15)

Międzynarodowe Targi Technologii i Produktów dla Zrównoważonego Rozwoju i Usług Komunalnych

16 PAŹDZIERNIKA 2017

PONIEDZIAŁEK

10.00-10.30

„Miliard złotych – nowa pula środków w ramach I osi POIiŚ 2014-2020 oraz podsumowanie dotychczasowego wykorzystania środków” – rozpoczęcie dnia informacyjno-szkoleniowego NFOŚiGW

10.00-22.00

Szkolenia NFOŚiGW (równoległe, w osobnych salach)

Efektywność energetyczna i OZE – oferta finansowa i wsparcie doradcze

Działanie 2.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Program LIFE (podprogramy działań na rzecz środowiska i klimatu)

Kompleksowe wsparcie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej

Działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego

Działanie 2.2. Gospodarka odpadami komunalnymi

13.00-16.00

„Nauka na rzecz wzmocnienia polskiej oferty dotyczącej przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno-ściekowej” – seminarium z udziałem przedstawicieli polskich biur projektowych, firm producenckich i wykonawczych.

19.00-22.00

Uroczysta kolacja dla uczestników dnia informacyjno-szkoleniowego NFOŚiGW

17 PAŹDZIERNIKA 2017

WTOREK

10.00-11.30

„Kierunki odpowiedzialnego finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej – rok doświadczeń i perspektywy”

Konferencja prasowa

Ogłoszenie laureatów konkursu NFOŚiGW „Eko Dziennikarz”

Uroczyste podpisanie umów z beneficjentami POIiŚ 2014-2020

11.30-12.20

Oficjalne otwarcie Międzynarodowych Targów Technologii i Produktów dla Zrównoważonego Rozwoju i Usług Komunalnych POL-ECO-SYSTEM 2017

14.30-17.00

„NFOŚiGW wspiera innowacje” – panel dyskusyjny

14.30-17.00

„Ogólnopolski systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE – założenia, realizacje, zamierzenia rozwojowe projektu” – panel dyskusyjny

18 PAŹDZIERNIKA 2017 - DZIEŃ NORWESKI (PAWILON 10)

ŚRODA

9.30-13.30

Prezentacja NFOŚiGW i beneficjentów Norweskiego Mechanizmu Finansowego (godz. 11.00-12.00)

12.00-13.30

„Osiągnięcia i perspektywy współpracy transgranicznej z Ukrainą w dziedzinie gospodarki wodnej oraz ściekowej z udziałem NFOŚiGW” – panel dyskusyjny

NFOŚiGW na POL-ECO-SYSTEM

Jak nas znaleźć na targach?

- K** KASY BILETOWE, REJESTRACJA
- i** INFORMACJA
- BT** BIURO TARGÓW
- PRESS** CENTRUM PRASOWE
- S** SALE KONFERENCYJNE
- WTC** WORLD TRADE CENTER
- W** RECEPCJA WYSTAWCÓW
- VIP** STREFA VIP
- W** MTP BISTRO
- C** MTP CAFE

- Z** SŁUŻBA OCHRONY I ZABEZPIECZENIA MTP
- W** POGOTOWIE TECHNICZNE
- TRUCK** OFICJALNI SPEDYTORZY MTP
- CE** ODDZIAŁ CELNY MTP
- POLICJA** POLICJA
- TAXI** POSTÓJ TAKSÓWEK
- BANKOMAT** BANKOMAT
- CIM** CENTRUM INFORMACJI MIEJSKIEJ
- POCZTA** POCZTA
- BIK** BILETY KOLEJOWE INFORMACJA KOLEJOWA
- +** SŁUŻBY MEDYCZNE

- ALEJA LIPOWA**
- PRZEBUDOWA**
- 01** SEKTOR
- REJON I**
- REJON II**
- REJON III**
- REJON IV**
- PCC**
- 1** BRAMY